

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічних відносин та фінансів

Кафедра економіки та бізнесу

МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
ОПП Міжнародна економіка**

**Харків
2023**

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економічних відносин та фінансів
Кафедра економіки та бізнесу

МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292
Міжнародні економічні відносини
ОПП Міжнародна економіка

Затверджено рішенням Науково –
методичної ради факультету
економічних відносин та фінансів
Протокол № 10 від 29.06.2023 р.

Харків
2023

УДК 339.543.624
М-38

Схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнесу
Протокол №13 від «26» червня 2023р.

Рецензенти:

Г.А. Синицина к.е.н., доцентка кафедри торгівлі, готельно-ресторанної та митної справи Державного біотехнологічного університету

Г.Б. Тимохова, к.е.н., доцентка кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

М-38 Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» ОПП Міжнародна економіка / укладачі: К.Ю. Величко, Т.В. Андросова, О.І. Кулініч /- Електрон. дані. - Х.: ДБТУ, 2023. - 62с.

Методичні вказівки з дисципліни «Митне регулювання ЗЕД» для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти містять навчально-методичний план та методичні рекомендації за змістовими модулями та темами дисципліни, а саме: мету вивчення теми, теоретичне резюме за темами, питання для самоконтролю, практичні завдання для самостійного розгляду і рекомендації щодо їх розв'язання, тематику індивідуальної роботи та правила її виконання; список рекомендованої літератури.

Методичні вказівки є засобом, який сприяє закріпленню теоретичної матеріалу та набуттю здобувачами необхідних знань та навичок з проблематики митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

УДК 339.543.624

Відповідальна за випуск: Величко К.Ю., к.е.н., доцентка кафедри економіки та бізнесу

© Величко К.Ю.,
Андросова Т.В.,
Кулініч О.А., 2023
© ДБТУ, 2023

ВСТУП

Впровадження ефективної митної політики є ключовим фактором в контексті регулювання зовнішньоекономічної діяльності країни, особливо в умовах динамічної інтеграції до європейського торговельного простору.

Професійна організація митного регулювання повинна забезпечити сприятливі умови для адаптації національної економіки до зростаючої міжнародної конкуренції, обумовленої приєднанням до системи глобального регулювання та вільного руху ресурсів.

Метою дисципліни є вивчення теоретичних аспектів митно-тарифних та нетарифних відносин, ознайомлення з особливостями тарифної системи країни, регулювання експортно-імпортних операцій, а також практичне засвоєння навичок оформлення товарів за допомогою програмного забезпечення QD Professional.

Самостійна та індивідуальна праця відіграють ключову роль у навчальному процесі, сприяючи глибокому засвоєнню матеріалу та розвитку аналітичних навичок здобувача. Організація цього виду роботи передбачає ознайомлення з теоретичним матеріалом, виконання практичних завдань, розв'язання індивідуальних завдань, а також підготовку рефератів, доповідей та презентацій. При цьому здобувачі вчаться самостійно працювати з науковими джерелами, аналізувати наукові підходи та думки, а також проводити дослідження на основі власних вихідних даних, що сприяє розвитку критичного мислення та здатності до самостійного аналізу отриманої інформації.

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Митне регулювання ЗЕД» виконує роль навчального завдання, запропонованого викладачем, а також виявляється формою реалізації певного способу діяльності при виконанні завдань. Виконання індивідуальної роботи дозволяє здобувачам закріпити та розширити теоретичні та практичні знання, розвиває навички дослідницької роботи.

Вивчення дисципліни покриває такі компетентності:

загальні компетентності:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

здатність приймати обґрунтовані рішення.

здатність працювати в міжнародному контексті.

здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальні (фахові) компетентності:

здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі;

здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

В результаті опанування дисципліни передбачаються такі програмні результати навчання:

систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

Методичні вказівки розраховані на здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини та усіх, хто цікавиться специфікою митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1.1. Становлення та розвиток митного регулювання в Україні

Періодизація митної справи в Україні. Історія розвитку митної системи в Україні. Формування митно-тарифної політики в процесі еволюційного розвитку. Митна справа як важливий елемент зовнішньополітичної і зовнішньоекономічної діяльності України.

Підходи до трактування визначення «митна справа». Поняття «митне право». Митно-тарифна політика держави. Джерела митної справи як бази впровадження митного регулювання. Митний Кодекс як основний документ щодо регулювання митних відносин.

Характеристика митних органів України. Основні риси митних органів як органів виконавчої влади Структура митної служби на сучасному етапі. Митниця як базовий митний орган. Митні пости. Функції, що виконують митні органи. Митний кордон України.

Тема 1.2. Інтегрування митної системи України до світової системи господарювання

Митна політика. Характеристика факторів, що впливають на митну політику держави. Головні принципи митної політики. Основні функції митної політики. Тенденції митної політики України на сучасному етапі (вплив на митно-тарифне регулювання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом).

Розвиток міжнародного співробітництва у сфері митного регулювання. Всесвітня митна організація: утворення, завдання, функції та організаційна побудова. Світова організації торгівлі (СОТ) як важливий регулятор торгово-економічних відносин країн- учасників. Характеристика угод СОТ в контексті митних питань. Принципи в уточненій редакції ГАТТ (1994 р.), які відносяться до аспектів митного регулювання. Винятки з дії принципу найбільшого сприяння.

Тема 1.3. Особливості митного регулювання експортно-імпорتنих операцій в Україні

Загальна характеристика митного регулювання ЗЕД. Рівні регулювання ЗЕД. Суб'єкти митного регулювання.

Особливості методів митного регулювання ЗЕД. Функціональна спрямованість митно-тарифних регуляторів. Характеристика митного тарифу. Вивізне мито. Принципи «деескалації» експортного мита. Основні цілі застосування імпортного мита. Механізм нарахування та сплати ввізного мита.

Механізм застосування митного тарифу класифікація видів митного тарифу. Способи формування митного тарифу залежно від функціональної спрямованості. Демпінг як одна з найскладніших та суперечливих проблем міжнародної торговельної політики. Види демпінгу. Заходи захисту від демпінгу Механізм використання антидемпінгового мита. Диференціація мита залежно від країни походження товару

Тема 1.4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: поняття, види та форми реалізації

Поняття нетарифного регулювання ЗЕД. Мета та переваги нетарифних засобів. Формальні та неформальні методи нетарифні методи регулювання ЗЕД. Ліцензування та квотування (контингентування) як найпоширеніші методи нетарифного регулювання ЗЕД. Види експортних (імпортних) ліцензій. Квотування та види експортних (імпортних) квот.

Фінансові методи нетарифного регулювання як засоби стимулювання експорту. Субсидування: визначення та мета застосування. Класифікація субсидій. Основні мотиви (причини) використання експортних субсидій країнами-експортерами. Експортне кредитування. Види експортних кредитів. Спеціальні імпортні процедури. Технічні бар'єри. Державні закупки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1.5. Митна вартість товарів в системі митно-тарифного регулювання ЗЕД

Сутність та системи визначення митної вартості (міжнародні та національні). Фактурна вартість. Механізм визначення і контролю митної вартості. Система митного контролю правильності нарахування митних платежів на базі митної вартості. Процедура заявлення митної вартості та контролю за правильністю її визначення. Митна вартість товарів, що експортуються. Метод оцінки товарів за ціною зовнішньоекономічної угоди. Метод оцінки за ціною зовнішньоекономічної угоди щодо ідентичних товарів. Метод оцінки за ціною зовнішньоекономічної угоди щодо подібних товарів. Метод оцінки товарів на підставі віднімання вартості. Метод оцінки товарів на підставі додавання вартості.

Тема 1.6. Роль та місце митних платежів у системі зовнішньоекономічної діяльності

Митні платежі. Критерії визначення митних платежів (об'єкт та суб'єкт оподаткування). Митні податки. Класифікація митних платежів. Митні збори та їх різновиди. Об'єкт оподаткування ПДВ. Платники податку на додану вартість. База оподаткування для товарів, що ввозяться (пересилаються) на

митну територію України. Порядок нарахування та стягнення ПДВ при ввезенні в Україну товарів суб'єктами підприємницької діяльності.

Акцизний збір: визначення, платники, об'єкти. Основні цілі застосування акцизного збору. Види акцизних зборів як митних платежів. Способи обчислення суми акцизного збору. Здійснення контролю за сплатою акцизного збору. Митні вартості, що не оподатковуються акцизним збором. Митні вартості, на які не нараховується акцизний збір. Митні збори як вид митних платежів. Класифікація митних зборів. Способи сплати митних зборів. Випадки, коли митні збори за митне оформлення не стягуються.

Тема 1.7. Характеристики процедур митного оформлення та подання декларацій

Митне оформлення: визначення, мета та місце здійснення. Розміри плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів.

Етапи митного оформлення. Декларант. Митний брокер. Особливості присутності декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення. Обрання митного режиму. Умови та порядок декларування товарів. Випадки відмови від митного оформлення Декларування. Основні функції декларування. Форми декларування. Перелік товарів, декларування яких проводиться із заповненням ВМД. Різновиди вантажної митної декларації (тимчасова, періодична та попередня). Оформлення декларування за допомогою програмного продукту QD Professional

Тема 1.8. Характеристика системи митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України

Митний контроль, його сутність, види і роль у процесі здійснення зовнішньоторговельних операцій. Об'єкти митного контролю. Митне оформлення товарів і транспортних засобів. Специфіка митного оформлення товарів і транспортних засобів, що стають предметом митного контролю. Зони митного контролю. Складові елементи для здійснення митного контролю.

Організація митного контролю і митного оформлення. Технологічні схеми митного контролю. Момент перетину митного кордон. Стадії переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів. Пункти пропуску. Особливості здійснення ветеринарного, карантинного, екологічного, радіологічного, санітарно-епідеміологічного та гомологічного контролю.

Порушення у сфері митно-тарифних відносин (контрабанда, порушення митних прав). Відповідальність за порушення митних правил.

Тема 1.9. Товарна номенклатура та визначення країни походження в системі митного регулювання

Важливість процесу визначення країни походження. Конвенції з визначення країни походження. Регіональна конвенція про пан-євро-

середземноморські преференційні правила походження. Товарна номенклатура. Етапи розвитку товарної номенклатури кодування товарів.

Гармонізована система кодування товарів виступає як основа для раціоналізації та уніфікації інформації про товари. Вона сприяє зведенню до мінімуму помилок та спрощенню міжнародних торгових операцій. Сучасний стан гармонізованої системи, який відображається у стандартизованих кодах, які використовуються для ідентифікації товарів на міжнародному рівні.

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) визначає структуру та механізми класифікації товарів для внутрішньої та зовнішньої торгівлі України, дотримання яких є обов'язковим для підприємств та організацій, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність.

Тема 1. 10. Оцінка митних ризиків під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Експертиза умов зовнішньоекономічного контракту. Експертиза контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємства, яка передбачає оцінку ефективності та відповідності виконанням митних, податкових та інших регуляторних вимог в сфері ЗЕД, а також аналіз системи внутрішнього контролю та управління ризиками. Експертиза транспортного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності (аналіз логістичних процесів, вибір оптимальних маршрутів доставки товарів, оцінку транспортних витрат та шляхів їх оптимізації для забезпечення ефективності та конкурентоспроможності підприємства на міжнародних ринках). Експертиза інших видів зовнішньоекономічної діяльності.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Розподіл навчального часу за темами та формами аудиторних занять і самостійної роботи для студентів денної форми навчання

Назва змістових моделей та тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усьо-го	у тому числі				усьо-го	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.с		л	п	інд	с.р.с
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ										
Тема 1.1. Становлення та розвиток митного регулювання в Україні	8	2	2	-	4	9	2	2	-	8
Тема 1.2. Інтегрування митної системи України до світової системи господарювання	16	4	4	-	8	9			-	8
Тема 1.3. Особливості митного регулювання експортно-імпортних операцій в Україні	16	4	4	-	8	9			-	8
Тема 1.4. Нетарифне регулювання ЗЕД: поняття, види та форми реалізації	16	4	4		8	9				8
Разом	56	14	14	-	28	36				
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ										
Тема 1.5. Митна вартість товарів в системі митно-тарифного регулювання ЗЕД	10	2	2	-	6	10	4	4	-	8
Тема 1.6. Роль та місце митних платежів у системі ЗЕД	12	4	4	-	4	10			-	8
Тема 1.7. Характеристики процедур митного оформлення та подання декларацій	16	4	4	-	8	10			-	10
Тема 1.8. Характеристика системи митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України	16	4	4	-	8	10			-	10
Тема 1.9. Товарна номенклатура та визначення країни походження в системі митного регулювання	16	4	4	-	8	10				10
Тема 1.10. Оцінка митних ризиків під час здійснення ЗЕД	8	2	2		4	10				8
Разом	78	20	20	-	38	60			2	2
Всього годин	134	34	34	-	66	98	6	6	-	86
ІНДЗ				10					10	
Усього годин	144	34	34	10	66	108	6	6	-	86

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1.1. Становлення та розвиток митного регулювання в Україні

Мета вивчення теми: ознайомитися з еволюційним становленням митної справи та митного регулювання в Україні; з джерелами митного регулювання; дослідити роль митної служби України; структуру митних органів, службові посади митних осіб, особливості митної політики України; знати межі митного кордону України.

Резюме за темою

Взагалі, *митне регулювання* - це система законів, правил і процедур, що контролюють переміщення товарів через митний кордон країни. Ця система має за мету забезпечити ефективне функціонування міжнародної торгівлі, захист національних інтересів, стимулювання економічного розвитку та забезпечення безпеки суспільства.

Митне регулювання включає в себе визначення митних тарифів, встановлення правил оформлення та декларування товарів, контроль за ввезенням та вивезенням товарів, а також митний контроль за обмеженням ввезення або вивезення певних видів товарів. Ця система також включає в себе адміністративні процедури, такі як оформлення митних декларацій, отримання ліцензій і дозволів, а також сплату митних зборів та податків.

Становлення та розвиток митного регулювання в Україні є важливим аспектом забезпечення національної економічної безпеки та інтеграції країни в світові економічні процеси. Ось кілька ключових моментів у цьому процесі: Після отримання незалежності в 1991 році Україна почала створювати власну систему митного регулювання, яка відповідала потребам новоствореної держави. У 1992 році було прийнято перший Закон України «Про мито і митні збори», який заклав основу митного регулювання в Україні. Протягом наступних років були прийняті інші законодавчі акти, які регулювали питання митного контролю, митного оформлення, митних платежів та інших аспектів митної діяльності.

В ході процесу євроінтеграції України зростає важливість гармонізації національного митного законодавства з нормами Європейського Союзу. У цьому контексті велика увага приділяється адаптації митної системи до стандартів та вимог ЄС. Останнім часом Україна активно впроваджує електронні сервіси в митній сфері, що спрощує процедури оформлення митних декларацій, зменшує корупційні ризики та прискорює митний контроль.

Уряд України веде активну боротьбу з незаконним переміщенням товарів через кордон та іншими порушеннями митних правил шляхом посилення контролю та впровадження сучасних технологій. З метою підвищення ефективності та прозорості митної діяльності проводиться модернізація митних служб, вдосконалення методів роботи та підвищення кваліфікації персоналу.

Становлення та розвиток митного регулювання в Україні є невід'ємною частиною процесу реформування економіки та підвищення її конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Питання для самоконтролю

1. Які основні кроки були здійснені Україною після отримання незалежності в розвитку своєї митної системи?
2. Які законодавчі акти визначили основні принципи митного регулювання в Україні?
3. Як проходила інтеграція України у Європейський Союз щодо гармонізації митного законодавства?
4. Які основні виклики стоять перед митним регулюванням в Україні у контексті її євроінтеграції?
5. Як електронне митне середовище впливає на розвиток митної системи в Україні?
6. Які заходи приймаються для боротьби з контрабандою та нелегальним переміщенням товарів через митний кордон?
7. Які напрямки модернізації митних служб в Україні спрямовані на покращення ефективності та прозорості митної діяльності?
8. Охарактеризуйте Митний Кодекс як основний документ щодо регулювання митних відносин.
9. Що таке митний кордон? Чому важливим є точне визначення митного кордону країни?
10. Що таке «індукта» та «евекта»?

Практичні завдання для самостійного розв'язання

1. Проведіть аналіз етапів становлення та розвитку митного регулювання в Україні та розкрийте їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність країни

Методичні вказівки щодо виконання: Запропоновані завдання дозволяють здобувачам детально дослідити еволюцію митного регулювання в Україні та зрозуміти його значення для національної економіки. З метою його виконання пропонуємо скористатися наступними рекомендаціями:

1. Зібрати інформацію про періоди становлення та розвитку митного регулювання в Україні.

2. Проаналізувати основні законодавчі акти, що регулюють митну справу в Україні на кожному етапі.

3. Визначити ключові події, які відбулися на кожному етапі розвитку митного регулювання та їх вплив на економіку країни.

4. Порівняти основні характеристики та особливості митного регулювання на початкових та сучасних етапах.

5. Проаналізувати вплив міжнародних зобов'язань, таких як участь відповідно до СОТ або угод про вільну торгівлю, на розвиток митного регулювання в Україні.

6. Сформулювати висновки щодо основних досягнень та проблем митного регулювання в Україні та запропонувати можливі шляхи для його подальшого вдосконалення.

7. Результати доцільно оформити таблицею за прикладом (табл. 1.1.):

Таблиця 1.1.

Характеристика етапів розвитку митного регулювання України

<i>Етап розвитку митного регулювання</i>	<i>Характеристика</i>

2. Оцініть вплив нових митних правил на рівень та динаміку зовнішню торгівлю України

Опис задачі: Уряд України вводить нові правила митного регулювання, спрямовані на поліпшення економічного клімату країни та стимулювання зовнішньої торгівлі. Ваше завдання полягає у проведенні комплексного аналізу цих нових правил та їх впливу на різні аспекти економіки України.

Методичні вказівки щодо виконання: Запропоноване завдання дозволяє здобувачам дослідити розвиток митного регулювання в Україні та специфіку його вплив на економічний розвиток країни. Для виконання завдання рекомендуємо зробити наступне:

1. Зібрати інформацію про нові митні правила, які впроваджуються Урядом України.

2. Провести аналіз впливу цих правил на зовнішню торгівлю України, зокрема на обсяги експорту та імпорту, ринки, які найбільше зазнають змін, та можливі наслідки для різних секторів економіки.

3. Оцінити вплив нових правил на інвестиційний клімат в країні та конкурентоспроможність українських підприємств на міжнародному ринку.

4. Сформулювати рекомендації для уряду України щодо оптимізації нових митних правил з метою досягнення максимальної користі для економіки країни.

2. Завдання на відповідність.

У колонці праворуч знайти правильну відповідь до перелічених історичних подій та сформулюйте відповідність. Знайдені відповіді слід занотувати у наступній формі: 1=К, 2=Б, і. т.д. (табл.1.2).

Таблиця 1.2.

Відповідність дати до визначення історичної події

<i>№ n/ n</i>	<i>Історична подія, пов'язана з становленням митної справи в Україні</i>	<i>Відповідність</i>	<i>Дата історичної події</i>
1.	Острогорський митний статут	А	1288 р.
2.	Наказ про безмитну торгівлю київських купців усією територією Речі Посполитої	Б	19 квітня 1649 р.
3.	Конституція гетьмана Пилипа Орлика, що містить ст. 16 про митні правила	В	28 березня 1755 р.
4.	Укладено Універсал Б. Хмельницького з Московським царством про безмитну торгівлю	Г	1497р.
5.	Створення Українського митного округу	Д	1710р.
6.	Скасування мита на Запоріжжі	І	1767 р.
7.	Указ Катерини II про вільну торгівлю	К	1922 р.
8.	Створено Генеральний Секретаріат у складі Генерального секретарства фінансів, створено Департамент митних зборів	Л	11 лютого 1991р.
9.	Встановлення торговельно-митних відносин Київської Русі з Угорщиною та Польщею	М	28 червня 1917 р.
10.	Впроваджено єдине мито	Н	X-XI ст.
11.	Початок дії Нового торговельного статуту щодо іноземних купців	О	7 лютого 1994 р.
12.	Київська Русь започатковує практика пломбування товарів	П	1653 р.
13.	Утворення Державного митного комітету України	Р	1667 р.
14.	Затверджено Положення про митно-тарифну раду	С	X ст.
15.	Чинна редакція Митного кодексу України	Т	від 13.03.2012 № 4495-VI

Тема 1.2. Інтегрування митної системи України до світової системи господарювання

Мета вивчення теми: закріпити знання щодо поняття митного права та митної справи, поняття митної політики України, особливостей митної політики України на сучасному етапі, ролі Всесвітньої митної організації та Світової організації торгівлі (СОТ) як важливих регуляторів торгово-економічних відносин країн- учасників.

Резюме за темою

Відповідно до Митного Кодексу України, митна політика означає сукупність принципів та стратегій, які визначають дії держави у сфері захисту митних інтересів, забезпечення митної безпеки країни, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, стимулювання економічного зростання та інтеграції України в світову економіку. Ця політика є необхідною складовою державної економічної стратегії. Однак, конкретний зміст митної політики формується під впливом різних факторів, серед яких можна виділити економічні, ідеологічні, політичні та міжнародні.

Економічні фактори включають загальний стан економіки країни, особливості її економічної системи, розвиток окремих галузей економіки, наявність зовнішніх економічних зв'язків та стан світових економічних відносин. Ідеологічні та політичні фактори охоплюють урядові програми з захисту внутрішнього ринку, екологічної безпеки, а також питання моралі та духовності. Міжнародні фактори включають членство у міжнародних організаціях, міжнародні угоди, участь у митних та економічних союзах, підтримку міжнародних санкцій, а також політику надання преференцій окремим країнам.

Інтегрування митної системи України до світової системи господарювання є стратегічним кроком для розвитку країни та її інтеграції в глобальні економічні процеси. Це означає, що Україна адаптує свою митну політику, процедури та стандарти до міжнародних вимог та норм, сприяючи збільшенню обсягів зовнішньої торгівлі та залученню інвестицій.

Перш за все, інтеграція митної системи України в світову систему господарювання передбачає гармонізацію митних процедур та стандартів з міжнародними нормами, такими як Митний кодекс Світової торговельної організації (WTO). Це сприяє полегшенню торгівлі, зменшенню адміністративних бар'єрів та створює більш привабливі умови для бізнесу.

Крім того, інтеграція митної системи України до світової системи господарювання відкриває нові можливості для розвитку експорту та розширення міжнародних ринків збуту для українських товарів і послуг. Це

сприяє зростанню економіки, залученню іноземних інвестицій та підвищенню конкурентоспроможності на світовому ринку.

Питання для самоконтролю

1. Які основні принципи митної політики в контексті економічної інтеграції України?
2. Які конкретні заходи митної політики сприяють зближенню України з міжнародними економічними стандартами?
3. Які впливи має митна політика на зовнішню торгівлю та економічний розвиток України?
4. Які переваги та недоліки митно-тарифних аспектів економічної інтеграції України з Європейським Союзом?
5. Як Всесвітня митна організація впливає на формування митних тарифів в Україні?
6. Які основні принципи та цілі діяльності Всесвітньої митної організації?
7. Як Світова організація торгівлі сприяє удосконаленню митної справи в Україні?
8. Які можливості надає Україні членство в Світовій організації торгівлі з точки зору митно-тарифного регулювання?
9. Які основні виклики стоять перед Україною в контексті сучасної специфіки міжнародної торгівлі та митної політики?
10. Які перспективи розвитку митно-тарифних відносин України в умовах активного участі в міжнародних торговельних організаціях?

Практичні завдання для самостійного розв'язання

1. Ознайомитися з основними поняттями здійснення митного контролю і митного оформлення вантажів та їх регулювання Митним Кодексом України та занотуйте відповіді у вигляді таблиці 2.1.

Методичні вказівки щодо виконання:

Митний Кодекс України є основним законодавчим актом, що регулює митні відносини в Україні. Він визначає правила та процедури, що стосуються митного контролю, оподаткування та інших митних питань, а також встановлює права та обов'язки суб'єктів митних відносин. Митний кодекс України постійно оновлюється та доповнюється з метою адаптації до змін у міжнародних торговельних відносинах та внутрішній економічній ситуації. Він є важливим інструментом для регулювання митних відносин в Україні та забезпечення додержання митних правил та процедур.

Для виконання завдання рекомендуємо використовувати наступні посилання:

Митний Кодекс України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495->

QD Professional: <https://qdpro.com.ua/document/54344>
Митний Кодекс України із змінами і доповненнями:
https://ips.ligazakon.net/document/view/T124495?ed=2021_01_01

Таблиця 2.1.

Характеристика митної операції відповідно до Митного Кодексу України

Назва митної операції	Назва поняття	Розділ та стаття Митного Кодексу України
Митний контроль		
Митне оформлення		

2. Провести самостійне дослідження митно-тарифної політики Європейського Союзу, зосереджуючись на наступних аспектах:

аналіз основних принципів та засад митно-тарифної політики ЄС.

вивчити механізми та процедури, за якими встановлюються митні тарифи та інші митні збори в європейському союзі.

дослідити вплив митно-тарифної політики ЄС на внутрішню торгівлю між країнами-членами та зовнішню торгівлю з іншими країнами.

оцінити наслідки митно-тарифної політики європейського союзу для економічного розвитку країн-членів та країн-партнерів.

розглянути стратегічні аспекти митно-тарифної політики ЄС та її вплив на глобальні економічні відносини.

Методичні вказівки щодо виконання: При виконанні цього завдання варто знати, що ЄС має спільну митну тарифну систему для всіх своїх країн-членів, яка встановлює ставки мит на імпорту товарів з-за меж ЄС. Ці тарифи можуть варіюватися залежно від типу товару та країни походження. Крім того, ЄС може встановлювати тарифні квоти на певні товари, які обмежують кількість товарів, що можуть бути імпортовані під певними умовами. ЄС має низку митних процедур, які включають в себе митне оформлення, декларування товарів, контроль за митними зонами тощо. Ці процедури допомагають забезпечити дотримання митних правил та регуляції. Європейський Союз укладає торгові угоди з іншими країнами та регіонами, що може включати зниження або виключення митних зборів на певні товари. Ці угоди можуть також визначати спеціальні правила щодо митного оформлення та інші аспекти митної політики.

При виконанні завдання пропонуємо скористатися наступними посиланнями: Митне право ЄС <https://dpsu.gov.ua/ua/Mitne-pravo-S/>

Customs - EUR-Lex - European Union: <https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/12.html>

Taxation and Customs Union: https://taxation-customs.ec.europa.eu/union-customs-code-ucc-introduction_en

3. Знайдіть відповідність термін-трактування

Пропоноване завдання є корисним для точного розуміння термінології та подій еволюційного становлення митного регулювання. Ознайомтеся з інформацією у таблиці 2.2. та занотуйте відповіді у вигляді: наприклад А-3, В-5.

Таблиця 2.2.

Таблиця відповідності термін-трактування

<i>Трактування</i>	<i>Визначення</i>
1.Наповнення державного бюджету за рахунок стягнення мит, податку на додану вартість, акцизного збору з товарів та інших предметів при переміщенні через митний кордон	А. Митна політика
2. Відповідає за напрямки товарної класифікації, митної оцінки і правила походження товарів. Підрозділ забезпечує однакове тлумачення Угоди про Гармонізовану систему опису і кодування товарами, проведення засідань Технічного комітету з митної оцінки та правил походження товарів.	Б. Головний орган СОТ
3. Проведення політики зниження митних тарифів.	В. а) існування певних форм економічних інтеграції; б) дія загальної системи преференцій, при якій розвинені держави надають в державам, що розвиваються і найменш розвинутих державам митні преференції односторонньому порядку
4. Конференція на рівні міністрів країн-учасниць (Міністерська конференція)	Г. Принцип «не підвищувати мита»
5. Міжурядовою міжнародною організацією зі штаб-квартирою в м. Брюссель (Королівство Бельгія)	Д. Фіскальна функція митної політики
6. Дії принципу найбільшого сприяння	К. Всесвітня митна організація (ВМО)
7. Система принципів та напрямків діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики.	Л. Директорат з питань тарифів і торгівлі ВМО

Тема 1.3. Особливості митного регулювання експортно-імпортних операцій в Україні

Мета вивчення теми: знати специфіку митного регулювання ЗЕД та функціональну спрямованість митно-тарифних регуляторів; знати характеристику митного тарифу; механізм застосування митного тарифу та класифікацію видів митного тарифу; механізм застосування обмежувальних тарифів; умови щодо диференціації ставок митного тарифу в залежності від країни походження товару.

Резюме за темою

Митне регулювання є системою правил та процедур, пов'язаних з встановленням мит та інших податків, які стягуються при переміщенні товарів через митний кордон України, а також контролю за цим процесом та діяльністю органів митного контролю України, згідно з Законом України "Про зовнішньоекономічну діяльність".

Метою митного регулювання є досягнення низки цілей:

економічних: збір доходів у державний бюджет за рахунок митних платежів;

регулятивних: контроль за обсягами та умовами зовнішньої торгівлі;

правоохоронних: запобігання контрабанді та порушенням митних правил.

Методи митного регулювання включають тарифні та нетарифні заходи.

Тарифні методи базуються на встановленні митних тарифів та впливають на фінансові результати учасників зовнішньоекономічної діяльності, сприяючи здешевленню експорту та подорожчання імпорту.

Нетарифне регулювання, у свою чергу, включає обмеження та заборони, які перешкоджають проникненню іноземних товарів на внутрішній ринок.

Митно-тарифні відносини є важливою складовою міжнародних економічних відносин, а їх функціонування базується на переміщенні факторів виробництва за територіальні межі країни. Зовнішньоекономічна політика включає систему заходів, спрямованих на забезпечення переваг для національного виробника на світовому ринку та захист його інтересів.

Особливості митного регулювання експортно-імпортних операцій в Україні включають наступні аспекти:

1. Митні процедури та формальності: Для здійснення експортно-імпортних операцій в Україні потрібно виконати ряд митних процедур та відповідних формальностей. Це може включати оформлення митної декларації, отримання митного відомості, платіж мита та податків, а також виконання інших митних вимог.

2. Тарифи та митні ставки: Україна має свою митну тарифну систему, яка визначає ставки мита на імпортні товари та експортні товари. Ці ставки

можуть змінюватися в залежності від країни походження товарів, їх класифікації за кодом Української товарної номенклатури та інших факторів.

3. Ліцензування та дозвільні процедури: Деякі види товарів можуть підлягати обов'язковому ліцензуванню або отриманню дозволів від відповідних урядових органів перед їх експортом або імпортом. Це може стосуватися товарів, що підпадають під контроль з міркувань безпеки, охорони довкілля, охорони здоров'я тварин чи рослин тощо.

4. Спеціальні режими та преференції: Україна може мати спеціальні митні режими або преференції для певних категорій товарів або країн-партнерів. Наприклад, це можуть бути зони вільної торгівлі, спеціальні економічні зони або угоди про вільну торгівлю з іншими країнами.

5. Митний контроль та митні обов'язки: Українські митні органи здійснюють митний контроль за переміщенням товарів через митний кордон країни. Це може включати огляд та огляд товарів, перевірку документації та виконання інших митних обов'язків.

Вцілому, митне регулювання експортно-імпортних операцій в Україні складається з комплексу правил, процедур та формальностей, які необхідно дотримуватися для здійснення міжнародної торгівлі згідно з українським законодавством.

Питання для самоконтролю

1. Що означає термін "митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності"?
2. Які основні форми митного регулювання існують в ЗЕД?
3. Які особливості митного регулювання імпортової та експортної діяльності?
4. Які процедури включає в себе митне оформлення товарів?
Чим визначається сутність митного тарифу?
6. Які основні класифікації митного тарифу існують?
7. Які функції виконує митний тариф в міжнародній торгівлі?
8. Що таке обмежувальні тарифи та як вони застосовуються?
9. Які можуть бути наслідки введення обмежувальних тарифів для торгівлі?
10. Яким чином відбувається диференціація митних ставок в залежності від країни походження товару?

Практичні завдання для самостійного розв'язання

1. Проаналізуйте особливості митного регулювання в контексті міжнародних торговельних угод, до яких приєдналася Україна. Результати

самостійного дослідження оформите у вигляді інформаційного огляду (переваги, недоліки, сучасний стан, перспективи)

Методичні вказівки щодо виконання: Проаналізуйте, які конкретні зміни та адаптації в митному регулюванні були здійснені в Україні у зв'язку з міжнародними торговельними угодами.

Дослідить, які конкретні митні положення були введені або змінені відповідно до цих угод.

Порівняйте митне законодавство та практику України з міжнародними стандартами та нормами, встановленими угодами. Визначте, які аспекти митного регулювання в Україні відповідають міжнародним вимогам, а які можуть потребувати подальшої гармонізації.

Розгляньте переваги та недоліки міжнародних торговельних угод для України з точки зору митного регулювання. Визначте, які можливості та виклики вони ставлять перед країною у контексті митного аспекту.

Дослідить конкретні випадки аплікації міжнародних торговельних угод в практиці митного регулювання України. Проаналізуйте успішні та неуспішні приклади застосування угод та їх вплив на економіку та митну сферу країни.

При виконання завдання рекомендуємо продивитися наступні посилання:

Угоди між Україною та ЄС:
<https://web.archive.org/web/20080922003103/http://www.delukr.ec.europa.eu/page341.html>

Коментар з питань імплементації угоди про партнерство і співробітництво між Україною та європейським співробітництвом

https://web.archive.org/web/20061120204532/http://www.delukr.ec.europa.eu/en/Data/what_is-ukr.pdf

2. Розв'язати задачу

2.1. Декларується, що ввозиться на митну територію Молдови товар - олово необроблене нелегироване (код товару по ТН ЗЕД - 8001 10 000 0). Митна вартість товару складає 75 000 дол. США. Ставка ввізного мита 5 %, але не менш як 0,2 євро за 1 кг. Кількість товару 1 000 кг. Курс валюти, у якій зазначена митна вартість товару: 31,09 грн за 1 дол. США. Курс євро — 33,9 грн за 1 євро. Країна походження товару — Швеція.

Необхідно розрахувати розмір ввізного мита.

Методичні вказівки до розв'язання:

1. Обчислимо розмір ввізного мита за ставкою в євро за одиницю товару:

Вартість мита в євро за одиницю товару: 0,2 євро за 1 кг

Кількість товару: 1 000 кг

Курс валют: 33,9 грн за 1 євро

Розрахунок: 0,2 євро · 1 000 кг · (33,9 грн / 1 євро) = 6 780 грн

2. Розрахуємо розмір ввізного мита за ставкою відсотка до митної вартості товару:

Митна вартість товару: 75 000 дол. США

Ставка ввізного мита: 5%

Розрахунок: 75 000 дол. США · (5 / 100) = 3 750 дол. США

Таким чином, розмір ввізного мита за наданими даними складає 6 780 грн в євро та 3 750 дол. США за ставкою відсотка до митної вартості товару.

2.2. Розрахуйте митну вартість за таким даними:

Вартість товару на зовнішньому ринку становить 10 тис. євро. При ввезенні товару до країни ввізне мито становить 8% від митної вартості. Яка буде митна вартість товару?

Імпортна компанія придбала партію товару за 50 тис. дол. США. При ввезенні товару в країну ставка ввізного мита складає 12% від митної вартості. Яка буде митна вартість товару?

Виробник електроніки в Індії відправляє товар до України. Митна вартість товару на місці виробництва становить 20 тис. євро. Ставка ввізного мита в Україні складає 5% від митної вартості. Яка буде митна вартість товару при ввезенні до України?

Компанія замовляє товар з Китаю. Вартість товару на місці виробництва становить 80 тис. євро. При ввезенні товару в країну ставка ввізного мита складає 10% від митної вартості. Яка буде митна вартість товару?

Експортер продає товар до країн Європейського Союзу. Митна вартість товару становить 15 тис. доларів США. Ставка ввізного мита в країнах ЄС складає 15% від митної вартості. Яка буде загальна вартість товару з урахуванням мита?

Імпортер закупив товар з Японії. Митна вартість товару становить 25 000 євро. При ввезенні товару в країну ставка ввізного мита складає 6% від митної вартості. Яка буде сума ввізного мита?

Компанія збирається ввезти товар з США. Митна вартість товару становить 40 000 доларів США. Ставка ввізного мита в країні складає 10% від митної вартості. Яка буде сума ввізного мита?

Тема 1.4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: поняття, види та форми реалізації

Мета вивчення теми: вивчити сутність нетарифного регулювання ЗЕД; знати найпоширеніші методи нетарифного регулювання ЗЕД; фінансові методи нетарифного регулювання як засоби стимулювання експорту; технічні бар'єри та сутність державних закупок.

Резюме за темою

Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності (рис.4.1) - це система заходів, які не базуються на встановленні митних тарифів, але спрямовані на контроль, обмеження або стимулювання зовнішньоекономічних операцій. Вони застосовуються з метою забезпечення національних інтересів, збалансованого розвитку економіки та регулювання зовнішньої торгівлі.

Рис 4.1. Класифікація нетарифних заходів згідно СОТ та ЮНКТАД

Види нетарифного регулювання можуть включати:

ліцензування: контроль за використанням спеціальних ліцензій або дозволів на проведення зовнішньоекономічних операцій, таких як експорт, імпорт або інвестування.

квоти: встановлення обмежень на обсяги експорту або імпорту певних товарів чи послуг за певний період часу.

сертифікація: вимоги до якості та безпеки товарів, що експортуються або імпортуються, за допомогою сертифікатів або інших документів.

стандартизація: встановлення стандартів та вимог до виробів, що експортуються або імпортуються, для забезпечення відповідності міжнародним стандартам.

субсидії та дотації: фінансова підтримка виробників для стимулювання експорту або забезпечення конкурентоспроможності на внутрішньому ринку.

антидемпінгові заходи: заходи, спрямовані на боротьбу з демпінгом (продаж товарів за цінами нижчими за ринкові) з боку іноземних виробників.

ембарго: заборона на торгівлю певними товарами чи послугами з певними країнами з політичних, економічних або інших причин.

Форми реалізації нетарифного регулювання можуть включати ухвалення відповідного законодавства, встановлення адміністративних процедур та контрольних механізмів, а також взаємодію з міжнародними організаціями і підписанням міжнародних угод з партнерами з метою координації та гармонізації підходів до нетарифного регулювання.

Для підтримки експорту у міжнародній торгівлі активно використовуються фінансові заходи, більшість з яких залежить від безпосереднього чи опосередкованого фінансування національних експортерів урядом. Це використання фінансових заходів в значній мірі обмежене через багатосторонні угоди СОТ, які розглядають їх як непорядну конкуренцію на міжнародному ринку. Проте, більшість країн світу застосовують різноманітні форми фінансування через складні механізми, що допомагає знизити ціни на експортні товари та підвищити їх конкурентоспроможність.

Джерелами фінансування експорту є державний бюджет, навколоурядові організації (банки, фонди, асоціації), приватні експортери та банки, які обслуговують приватних експортерів.

Найбільш поширеними фінансовими методами нетарифного регулювання є субсидування, кредитування експорту, впровадження спеціальних імпортних процедур.

Питання для самоконтролю

1. Що таке нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності і чому воно важливе для країни?
2. Які основні види нетарифного регулювання існують і як вони відрізняються один від одного?
3. Які форми реалізації нетарифного регулювання можуть бути використані країнами?
4. Які цілі можуть бути досягнуті за допомогою нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності?
5. Які переваги та обмеження має використання нетарифних методів у порівнянні з тарифними?

6. Які заходи відносяться до нетарифного регулювання з метою стимулювання експорту?

7. Які види нетарифного регулювання використовуються для обмеження імпорту товарів?

8. Які аспекти потрібно враховувати при виборі конкретної форми нетарифного регулювання?

9. Які міжнародні домовленості та організації впливають на реалізацію нетарифного регулювання?

10. Які стратегії можуть бути використані країнами для забезпечення ефективного нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності?

Практичні завдання для самостійного розв'язання

1. Розгляньте економічні відносини між двома країнами, які здійснюють активну зовнішньоекономічну діяльність. Враховуючи різноманітні вимоги та обмеження, які можуть виникати у зв'язку з міжнародною торгівлею, розробіть план заходів для кожної країни щодо використання нетарифних методів регулювання. Врахуйте різноманітність можливих ситуацій та обставин, таких як економічні умови, торговельні партнери, галузі економіки та міжнародні домовленості. Поясніть обрані стратегії та передбачте можливі наслідки їх застосування для економічного розвитку кожної з країн.

2. Розгляньте ситуацію демпінгу у міжнародній торгівлі між США та Китаєм у галузі виробництва електроніки. Враховуючи історію та динаміку торгівлі між цими двома країнами, а також можливість застосування демпінгових практик, дослідить можливі причини та наслідки таких дій для обох сторін. Розгляньте вплив демпінгу на внутрішні ринки країн, конкурентну ситуацію на міжнародному ринку електроніки та можливі стратегії, які можуть бути використані кожною стороною для захисту своїх інтересів. Запропонуйте можливі шляхи вирішення конфлікту та запропонуйте рекомендації для міжнародних організацій та урядів обох країн з метою зменшення ризику демпінгових практик у міжнародній торгівлі.

3. Країна А виробляє технологічно складні комп'ютерні компоненти, які мають великий попит на міжнародному ринку. Уряд Країни А вирішив підтримати своїх виробників експортними субсидіями. Вартість одного компонента складає 100 дол. США. Уряд Країни А надає субсидію у розмірі 20 дол. США за кожен проданий компонент на міжнародному ринку.

Компанія В, що розташована у Країні Б, планує закупити 100 компонентів у Країни А для використання в своїх виробничих процесах. Однак уряд Країни Б вирішив застосувати контрсанкції проти експортних субсидій, тому вони

обмежили можливість імпортувати компоненти з Країни А, підвищивши мито на них на 15 дол. США за кожен компонент.

1. Обчисліть загальну суму, яку компанія В повинна сплатити за придбання 100 компонентів з Країни А, враховуючи експортні субсидії та митні обмеження.

2. Як ця ситуація вплине на конкурентоспроможність компанії В на міжнародному ринку? Варто розглянути вплив на цінову стратегію та загальну вартість продукції компанії.

3. Які альтернативні стратегії може розглянути компанія В для зменшення впливу митних обмежень та експортних субсидій на її бізнес?

Методичні вказівки. Експортні субсидії - це форма фінансової підтримки, яку надають уряди компаніям або виробникам з метою збільшення їх експорту товарів на міжнародний ринок. Ці субсидії можуть бути надані у вигляді грошових платежів, податкових пільг, кредитів за пільговими умовами або інших форм допомоги.

Основна мета експортних субсидій полягає у стимулюванні експорту товарів з країни-експортера. Це може бути зроблено для підтримки внутрішнього виробництва, створення робочих місць, підвищення експортних доходів та покращення конкурентоспроможності продукції на міжнародному ринку.

Проте використання експортних субсидій часто викликає суперечки та конфлікти між країнами через порушення правил міжнародної торгівлі, зокрема правил Всесвітньої організації торгівлі (СОТ), що може призвести до застосування контрсанкцій та інших заходів.

4. Країна Аравія є великим виробником автомобілів та має розвинену автомобільну промисловість. Останнім часом відбулося значне зростання імпорту іноземних автомобілів, що почало загрожувати місцевому виробництву та економіці країни. Уряд Аравії вирішив вжити заходів нетарифного регулювання для обмеження імпорту іноземних автомобілів та підтримки власного автомобільного виробництва. Один з таких заходів - встановлення обмежень на використання імпортних комплектуючих для монтажу автомобілів на місцевих заводах. Також, уряд встановив високі стандарти якості та безпеки для імпортованих автомобілів, що вимагають додаткових витрат від імпортерів.

1. Проаналізуйте ефективність заходів нетарифного регулювання, вжитих урядом Аравії, для захисту місцевого автомобільного виробництва.

2. Враховуючи стандарти якості та обмеження на використання імпортних комплектуючих, оцініть можливий вплив на якість та ціни автомобілів для споживачів.

3. Розгляньте можливі наслідки для місцевої економіки та працевлаштування в автомобільній промисловості при впровадженні таких заходів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1.5. Митна вартість товарів в системі митно-тарифного регулювання ЗЕД

Мета вивчення теми: знати поняття «митна вартість» та призначення митної вартості та фактурної вартості; специфіки заявлення митної вартості та контролю правильності нарахування митних платежів на базі митної вартості.

Резюме за темою

Митна вартість товарів в системі митно-тарифного регулювання зони вільної торгівлі (ЗЕД) - це оціночна вартість товарів, на яку обчислюються митні платежі при їх перетині митного кордону. Ця вартість визначається відповідно до митних правил і норм, що діють в країні, куди імпортується товар, і зазвичай базується на ціні товару на міжнародному ринку.

Митна вартість може включати в себе вартість товару, витрати на транспортування, страхування, упаковку та інші додаткові витрати, пов'язані з перевезенням товару до митного кордону. Однак, митна вартість не включає в себе витрати на митні збори та податки, які можуть бути обчислені окремо після перевірки товарів митними органами.

У кожній країні митна вартість може бути розрахована по-різному, відповідно до митних процедур та правил, що діють у цій країні. Вона визначається з метою правильного обчислення митних платежів та забезпечення справедливої торгівлі міжнародними партнерами.

В Україні встановлено такі способи визначення митної вартості:

метод оцінки товарів за ціною зовнішньоекономічної угоди.

метод оцінки за ціною зовнішньоекономічної угоди щодо ідентичних товарів.

метод оцінки за ціною зовнішньоекономічної угоди щодо подібних товарів.

метод оцінки товарів на підставі віднімання вартості.

метод оцінки товарів на підставі додавання вартості

резервний метод

Процедура заявлення митної вартості та контролю за правильністю її визначення є важливим етапом митного оформлення товарів при їх перетині митного кордону, який включає:

1. *Подання декларації:* Імпортёр або представник імпортера повинні подати митну декларацію, в якій вказуються всі дані про товар, включаючи його митну вартість.

2. *Представлення документів:* Разом з митною декларацією імпортер повинен представити документи, що підтверджують митну вартість товару, такі як комерційні рахунки, договори купівлі-продажу, рахунки за транспортування та страхування.

3. *Огляд і перевірка:* Митні органи можуть провести огляд товару та перевірку достовірності наданих документів.

4. *Визначення митної вартості:* На підставі поданих даних та результатів перевірки митні органи визначають митну вартість товару.

5. *Проведення контролю:* Митні органи можуть провести контроль за правильністю визначення митної вартості, включаючи перевірку поданих документів та огляд товару.

Питання для самоконтролю

1. Що включає в себе поняття «митна вартість товарів» в контексті митно-тарифного регулювання ЗЕД?
2. Як визначається митна вартість товару при його імпорті до країни в системі митно-тарифного регулювання?
3. Які фактори впливають на визначення митної вартості товарів в ЗЕД?
4. Які документи необхідно представити для декларування митної вартості товарів у митному органі?
5. Які методи визначення митної вартості застосовуються в системі митно-тарифного регулювання ЗЕД?
6. Які основні принципи регулювання митної вартості товарів в ЗЕД?
7. Які обов'язкові складові входять до митної вартості товарів під час їх митного оформлення?
8. Які можуть бути наслідки неправильного визначення митної вартості товарів у системі митно-тарифного регулювання?
9. Які стратегії можуть бути використані для зменшення митних платежів на товари у ЗЕД?
10. Як митна вартість товару впливає на обчислення митних платежів та податків при його імпорті?

Практичні завдання для самостійного розв'язання

1. Заповніть таблицю 5.1. за допомогою типової технологічної схеми митного оформлення.

Охарактеризуйте докладно, користуючись типовою технологією митного оформлення, які операції необхідно здійснити для проведення

митного оформлення вантажу, прямуючих у митних режимах експорт та імпорт, та заповнити таблицю.

Методичні вказівки: *Митний режим - це система правил і вимог, що визначаються митними органами країни і регулюють процес ввезення, вивезення та транзиту товарів через митний кордон. Ці правила встановлюються з метою контролю за переміщенням товарів через митний кордон, збереження митних надходжень, а також забезпечення безпеки та захисту національних інтересів країни.*

Митні режими можуть включати різні варіанти митного контролю, процедур митного оформлення, а також спеціальні умови для певних категорій товарів або суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Для виконання завдання рекомендуємо використовувати наступні посилання:

Митні режими http://leksika.com.ua/10440320/legal/mitniy_rezhim

Митний режим:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B8%D0%BC

Таблиця 5.1.

Характеристика митних режимів

<i>№ з/п</i>	<i>Назва Операції</i>	<i>Вимоги цієї операції</i>	<i>Документи, які подаються</i>	<i>Відповідальний за операцію</i>
<i>Митний режим експорт</i>				
<i>Митний режим імпорт</i>				

2. Розрахуйте митну вартість. Припустимо, що Ви - митний інспектор у міжнародному аеропорту, і вам потрібно визначити митну вартість для партії електроніки, яка недавно прибула з-за кордону.

Дані про товар наведено нижче:

Найменування товару: Смартфони

Кількість: 100 штук

Ціна одиниці товару (FOB): 250 доларів США

Вага: 50 кг

Ставка мита: 5%

Курс валют: 1 долар США = 37 гривень

Методичні вказівки:

1. Розрахуйте митну вартість партії смартфонів за допомогою методу "вартість товару плюс транспортні та страхові витрати".

2. Підрахуйте обсяг митного платежу за цю партію товарів.

3. Якщо потрібно провести додаткову перевірку, які кроки ви зробите, щоб переконатися, що встановлена митна вартість є коректною?

4. Які фактори можуть вплинути на точність визначення митної вартості?

3. Розрахуйте митну вартість. Ви - митний інспектор у морському порту, і до вас недавно прибула партія товарів. Вам потрібно розрахувати митну вартість для цієї партії. Дані про товар наведено нижче:

Найменування товару: Комп'ютерні монітори

Кількість: 50 шт.

Ціна одиниці товару (FOB): 300 дол. США

Вага: 1000 кг

Ставка мита: 7%

Курс валют: 1 дол. США = 28 грн

Методичні вказівки:

1. Проаналізуйте митну вартість партії смартфонів, використовуючи метод "сума вартості товару, плюс транспортні та страхові витрати".

2. Розрахуйте суму митного платежу за цей товарний партії.

3. Якщо необхідно здійснити додаткову перевірку, які заходи ви приймете, щоб переконатися, що визначена митна вартість є правильною?

4. Які чинники можуть вплинути на точність визначення митної вартості?

Тема 1.6. Роль та місце митних платежів у системі зовнішньоекономічної діяльності

Мета вивчення теми: розуміти роль митних платежів в системі ЗЕД та їх види; знати особливості нарахування митних зборів та податків - порядок нарахування та стягнення ПДВ при ввезенні в Україну товарів суб'єктами підприємницької діяльності; нарахування акцизного збору; випадки, коли митні збори не стягуються.

Резюме за темою

Роль та місце митних платежів у системі зовнішньоекономічної діяльності визначаються їхнім значенням для контролю за рухом товарів через митний кордон країни та збору митних надходжень, а також їхнім впливом на конкурентоспроможність національних товарів на міжнародному ринку.

Митні платежі є важливим інструментом управління зовнішньоекономічними відносинами країни та виконують ряд функцій,

включаючи забезпечення митного контролю, збір митних надходжень, регулювання зовнішньої торгівлі та захист внутрішнього ринку. Важливим аспектом ролі митних платежів є їх взаємодія з іншими елементами зовнішньоекономічного середовища, такими як міжнародні торговельні угоди, тарифи та квоти, що визначаються на рівні міжнародних організацій, таких як Світова організація торгівлі (СОТ). Таким чином, митні платежі є важливим елементом зовнішньоекономічних відносин країни, який впливає на її конкурентоспроможність та економічний розвиток.

Митні податки – це непрямі податки, що нараховуються при переміщенні предметів через митний кордон.

Митні збори є формою митних платежів, які повинні бути сплачені суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності (ВМД). Ці збори поділяються на дві категорії: перші - це платежі, пов'язані з виконанням обов'язків митниці, а другі - збори за надання митних послуг. З погляду методів митного регулювання, митні платежі можна розподілити на тарифні (зв'язані з митними тарифами, такі як ввізне мито, вивізне мито) та нетарифні (такі як акцизний збір, ПДВ, митні збори).

Залежно від характеру платника, митні платежі поділяються на:

основні (які включають мито, акцизний збір, ПДВ);

додаткові (збори за зберігання товарів, митний супровід).

Деякі платежі пов'язані з наданням права на певні види діяльності, такі як видача митних ліцензій, та інші пов'язані з порушенням митних правил, як штрафи за порушення митних норм.

Митні платежі є основою для формування митних доходів країни та відіграють важливу роль у митному регулюванні та фінансовій політиці держави.

ПДВ (податок на додану вартість) - це форма оподаткування споживчих товарів та послуг, де податок обчислюється на різницю між сумою продажу товарів чи послуг і витратами на їх виробництво. Цей податок накладається на кінцевого споживача і зазвичай включається у ціну товару або послуги. ПДВ є одним із ключових джерел доходу для бюджету країни і зазвичай становить певний відсоток від вартості товару чи послуги.

Акцизний збір є певним видом непрямого оподаткування, який сплачується споживачами або одержувачами конкретних товарів, що визначені законом як підакцизні. Цей збір стягується з них при здійсненні операцій з продажу або інших видів відчуження цих товарів, які виготовлені на митній території України, або при їх імпортуванні на митну територію України. Платниками акцизного збору є (рис. 6.1).

Збори за зберігання товарів - це платежі, які стягуються за послуги зберігання товарів на складі протягом певного періоду. Ці збори можуть включати в себе вартість зберігання, обробку та інші додаткові витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням товарів на складі.

Митний супровід - це процес контролю та адміністрування митного оформлення товарів, які перетинають митний кордон країни. Це включає в себе

оформлення митних декларацій, підготовку необхідних документів, проведення митного огляду та інші процедури, пов'язані з забезпеченням відповідності товарів митним вимогам і правилам ввезення або вивезення.

Рис. 6.1. Визначення платників акцизного збору при експорті та імпорті [6]

Питання для самоконтролю

1. Яка роль митних платежів у зовнішньоекономічній діяльності країни?
2. Які функції виконують митні платежі в системі зовнішньоекономічних відносин?
3. Як визначається митна вартість товарів і як вона впливає на розмір митних платежів?
4. Які механізми використовуються для здійснення митних платежів у міжнародній торгівлі?
5. Які види митних платежів існують у міжнародній торгівлі?
6. Як митні платежі впливають на конкурентоспроможність товарів на міжнародному ринку?
7. Які стратегії можуть бути використані для зменшення митних платежів у зовнішньоекономічній діяльності?
8. Які ризики пов'язані з митними платежами у міжнародній торгівлі?
9. Як впливають митні платежі на зовнішньоекономічні відносини країни з іншими державами?
10. Які переваги і недоліки митних платежів як інструменту регулювання зовнішньоекономічних відносин?

Практична завдання для самостійного розв'язання

1. Розрахувати митну вартість, ставки та суми за митне оформлення товарів (митний збір, мито, ПДВ, митний огляд, загальну вартість розмитненого товару, собівартість та ціну реалізації.

Товар - шоколад у плитках 100 г;

Кількість - 1070 шт.;

Ціна - 8,4грн/шт.

Для розрахунків прийняти наступні дані:

Ставка ввізного мита – 6 %,

Митний догляд вантажу протягом 2 годин, серед яких 1 год. у неробочий часі і 1 год. у святковий час здійснює 2 співробітника митниці.

Банківські послуги складають 0,1 % вартості розмитненого товару.

Запланована норма прибутку 25 %.

Умовний валютний курс НБУ на момент оплати становить 8,1105 грн./дол. та 10,2505 грн./євро.

Методичні вказівки: Для виконання завдання необхідно знати ставки митних зборів, які передбачені Митним Кодексом України (табл. 6.1.)

Таблиця 6.1.

Ставки деяких митних зборів за Митним Кодексом України

Вид митного збору	Розмір ставки
<i>За митне оформлення товарів</i>	
до 100 дол. США	Не стягується
від 100 до 1000 дол. США	5
понад 1000 дол. США	0,2 % від митної вартості
<i>За митне оформлення у випадку ввезення на митний ліцензійний склад</i>	
за кожною вантажною митною декларацією	30
за кожним додатковим аркушем до неї	15
<i>При знаходженні товару під митним контролем</i>	
перші 15 календарних діб	Не стягується
за кожен наступну добу	0,05 % від митної вартості товару
<i>За митне оформлення товарів й інших предметів в зонах митного контролю на території підприємства, або у неробочий для митниці час, вихідні і святкові дні (за один час роботи, незалежно від кількості співробітників, що задіяні в оформленні)</i>	
в робочий час на території підприємства	20 євро
в неробочий час, вихідні дні	40 євро
у святкові дні	50 євро

Приклад розв'язання:

<i>Назва операції</i>	<i>Розрахунок</i>	<i>Результат</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1. Митна вартість товару	$1070 \cdot 8,40$	8988,0
2. Митна вартість товару для визначення митних зборів за митне оформлення	8988,0 грн / 8,1105 дол. (умовний курс долару)	110,19
3. Сума митних зборів за митне оформлення	Якщо митна вартість складає понад 1000 дол. США, то $0,2 \cdot 8988,00 / 100$	17,97 грн.
4. Митні збори за огляд	Загальна тривалість оформлення 2 години, з них: 1 година – у неробочий час, 1 година – у святковий день. $(1 \text{ год} \cdot 40 \text{ євро/год} + 1 \text{ год} \cdot 50 \text{ євро/год}) \cdot 10,2505$ (умовний курс євро)	922,55 грн.
5. Імпорте ввізне мито (6%)	$8988,00 \text{ грн.} \cdot 6 \% / 100 \%$	539,28 грн.
6. ПДВ (20%)	$(8988,00 \text{ грн.} + 539,28 \text{ грн.}) \cdot 20,00 / 100$	1905,46 грн.
7. Сума митних платежів	$17,97 \text{ грн.} + 922,55 \text{ грн.} + 539,28 \text{ грн.} + 0 \text{ грн.} + 1905,46 \text{ грн.}$	3385,26 грн
8. Вартість розмитненого товару	$8988,0 \text{ грн} + 3385,26 \text{ грн}$	12373,26 грн.
9. Комісія за банківські послуги (0,1%)	$0,001 \cdot 123273,26 \text{ грн}$	12,37 грн
10. Собівартість товару	$12373,26 \text{ грн} + 12,37$	12385,63 грн
11. Норма прибутку (25%)	$0,25 \cdot 12385,63 \text{ грн}$	3096,41 грн
12. Ціна реалізації од. продукції, грн/шт.	$(12385,63 \text{ грн.} + 3096,41 \text{ грн.}) / 1070 \text{ шт.}$	14,46 грн/шт

2. Ознайомтеся з ситуацією та сформулюйте відповідь:

Компанія «Логос», що спеціалізується на виробництві текстильної продукції, планує розширення своєї діяльності на зовнішні ринки. Вони виробляють високоякісні текстильні вироби та мають попит на свою продукцію з багатьох країн світу.

Уявіть, що Ви є консультантом з митно-тарифного регулювання, найманим компанією «Логос» для оптимізації її митних платежів.

Ваше завдання - розробити стратегію зниження витрат на митні платежі під час експорту продукції компанії на зовнішні ринки.

Методичні вказівки для самостійного вирішення завдання:

1. Оцініть обсяги експорту компанії «Логос» та поточні платіжні обов'язки за митом та іншими митними платежами.

2. Дослідите ринки, куди компанія планує експортувати свою продукцію, щоб зрозуміти специфіку митного регулювання в цих країнах.

3. Враховуючи аналіз поточного стану та характеристики ринків, розробіть стратегію зниження митних витрат компанії. Розгляньте можливість використання тарифних пільг, знижок на митні платежі та інших інструментів.

4. Сформулюйте конкретні кроки та рекомендації щодо впровадження стратегії оптимізації митних платежів компанії «Логос».

Тема 1.7. Характеристики процедур митного оформлення та подання декларацій

Мета вивчення теми: вивчити процедуру здійснення митного оформлення; дослідити обов'язки митного брокера та декларанта; знати специфіку митних режимів; розуміти форми декларування та особливості заповнення ВМД.

Резюме за темою

Митне оформлення - це виконання необхідних митних формальностей для звільнення товарів та комерційних транспортних засобів. Згідно зі статтею 246 Митного кодексу України, його головна мета полягає у забезпеченні дотримання законодавства про переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон країни, а також у веденні статистичного обліку імпорту, експорту та транзиту товарів.

Одержані під час митного контролю відомості про товари та транспортні засоби засвідчуються та оформлюються з метою ведення статистичного обліку

ввезення, вивезення та транзиту цих товарів через митний кордон. Митне оформлення здійснюється кваліфікованими працівниками митних органів.

У місцях розташування відповідних підрозділів контролюючих органів митне оформлення проводиться протягом робочого часу цих органів. У пунктах пропуску через державний кордон України митне оформлення здійснюється цілодобово відповідно до міжнародних договорів, укладених відповідно до законодавства.

Митний Кодекс встановлює три етапи митного оформлення товарів та транспортних засобів:

I. Засвідчення отриманих під час митного контролю даних щодо товарів та транспортних засобів, які перетинають митний кордон України. Інформація про ці товари надається особами, які їх перевозять, або уповноваженими декларантами. Ці дані відображаються в митних деклараціях або відомості надаються усно посадовим особам митного органу.

II. Оформлення результатів митного контролю здійснюється працівниками митного органу шляхом нанесення відтисків штампів та печаток, які належать до особистого митного забезпечення, на документацію митної декларації та застосування засобів митної ідентифікації на вантажні відсіки транспортних засобів, контейнери, будівлі тощо.

III. Проведення статистичного обліку ввезення, вивезення та транзиту товарів і транспортних засобів зумовлено необхідністю аналізу зовнішньоекономічної діяльності в Україні та оперативного пошуку інформації.

Декларант може здійснювати декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення самостійно або уповноважувати інших осіб на здійснення декларування від свого імені.

Митний брокер - це підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.

Взаємовідносини митного брокера з особою, яку він представляє, визначаються відповідним договором (ст. 417 Митного кодексу).

Стаття 257 Митного кодексу встановлює, що процедура декларування передбачає представлення точних даних про товари та їх призначення при перетині митного кордону України у встановленій формі (письмово, усно або шляхом вчинення відповідних дій). У разі письмової форми декларування можуть використовуватися як паперові, так і електронні документи, при цьому обидва формати мають однакову юридичну силу.

Декларування виконує кілька ключових функцій:

1. Надання митним органам необхідної інформації про товари і транспортні засоби, що перетинають митний кордон. Це включає в себе детальний опис товарів, їхню кількість, ціну, виробника та інші важливі характеристики.

2. Підтвердження декларантом законності проведених дій щодо товарів і транспортних засобів, які підлягають обраному митному режиму. Це означає,

що декларант підтверджує, що він дотримується всіх відповідних правил і вимог законодавства щодо ввезення або вивезення товарів.

3. Контрольна функція, що передбачає перевірку митними органами відповідності даних, зазначених у декларації, фактичним характеристикам товарів і транспортних засобів. Це сприяє запобіганню недеklarованого або неправильного оформлення товарів, а також забезпечує дотримання митних правил і уникнення порушень.

Питання для самоконтролю

1. Які основні кроки потрібно виконати для митного оформлення товарів при їх ввезенні або вивезенні через митний кордон?

2. Як відбувається процедура митного контролю та чому вона є важливою частиною митного оформлення?

3. Які документи необхідно представити для декларування товарів і транспортних засобів на митниці?

4. Яка роль митних декларацій у процесі митного оформлення та чому вони важливі?

5. Які особливості використання електронних документів для декларування товарів?

6. Які є основні методи оцінки товарів при митному оформленні?

7. Які є можливі наслідки порушення правил митного оформлення та декларування?

8. Які кроки слід виконати для вирішення можливих спірних питань або конфліктів під час митного оформлення?

9. Як визначається митна ставка для конкретного товару та як вона впливає на процес митного оформлення?

10. Чому статистичний облік ввезення, вивезення та транзиту товарів є важливою складовою митного оформлення і як цей процес впливає на економіку країни?

Практична завдання для самостійного розв'язання

1. Польська фірма «РАНОК» (вул. Гжешика, 24, м. Краків, Польща) ввозить на митну територію України давальницьку сировину (плоди цитрусові: лимони, апельсини) для переробки на сухі концентровані сокові напої.

Українським виконавцем є ТОВ «АГРОТРЕЙД» (вул. Клочківська, 345, м. Харків, Україна). ТОВ «АГРОТРЕЙД» у зв'язку з технічними обставинами (відбулася поломка дробильного устаткування) не встигає виконати договір на переробку давальницької сировини у встановлені терміни. У зв'язку з цим, ТОВ «АГРОТРЕЙД» оформлює заяву на відстрочення сплати платежів за

векселем на 30 днів.

Додаткові дані:

партія товару складає 2000 кг лимонів та 3000 кг апельсинів вартістю 4000 дол. США;

строк дії переробки – 50 діб;

митниця на кордоні – Західна;

ВМД на ввезення давальницької сировини оформлена 5 січня поточного року;

мито адвалерне 20%.

Використовуючи зазначені умови, складіть вексель на сплату митних платежів за переробку давальницької сировини та заповніть дозвіл на відстрочення погашення векселю на 20 днів.

Методичні вказівки. Давальницька сировина - це сировинний матеріал, який надається виробникам або підприємствам з метою використання у виробництві певних товарів або продуктів.

Митне оформлення угод з давальницькою сировиною у міжнародній торгівлі є ключовим етапом для забезпечення правильного переміщення сировинних матеріалів через митний кордон країн.

Це включає в себе подання відповідної документації та сплату митних зборів та податків відповідно до міжнародних торговельних угод та внутрішнього митного законодавства країн учасниць. Зважаючи на комплексність цього процесу, сторони угоди повинні дотримуватися всіх вимог та стандартів міжнародної торгівлі, а також вести тісну співпрацю з митними органами країн-учасниць для запобігання можливих затримок чи непорозумінь.

Відстрочення сплати платежів угод включає в себе домовленість між сторонами щодо тимчасового відкладення оплати за послуги або товари до певного моменту у майбутньому.

Якщо під час відстрочення виникають будь-які спірні питання або зміни в умовах, договір повинен визначати права та обов'язки кожної сторони.

Для виконання завдання доцільно використовувати форму дозволу на відстрочення платежу (за поданим зразком)

ДОЗВІЛ № _____

від «_____» _____ 20__ року
на відстрочення оплати векселя

Розглянувши заяву _____

(назва суб'єкта підприємництва, його адреса, код ЄДРПОУ)

і висновок про його фінансовий стан, та відповідно до Закону України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах» надати йому на умовах податкового кредиту погашення векселя, складеного «_____» 20__ року, обліковий № _____

Сума векселя у валюті _____
(код валюти)Сума векселя у валюті України _____
(за курсом НБУ на день оформлення дозволу)Дата платежу за векселем «_____» _____ 20__ року
Термін, на який надається відстрочення платежу _____ днівДата за векселем з урахуванням відстрочення платежу «_____» _____ 20__ року
Облікова ставка Національного банку України на дату оформлення дозволу _____ відсотківНачальник державної податкової інспекції _____
(підпис, прізвище та ініціали)

М.П.

Примітки: 1. Дозвіл оформлюється на бланку державної податкової інспекції
2. Усі суми вказуються цифрами та прописом

2. Назвіть документи, якими оформлюються операції з давальницькою сировиною та виготовленню з неї продукцією в різних митних режимах.

<i>Митний режим</i>	<i>Документи</i>
<i>При перевезенні в Україну давальницької сировини іноземного замовника</i>	
При ввезенні в Україну давальницької сировини, що підлягає переробці	
При вивезенні готової продукції, виробленої з давальницької сировини, з України	
При реалізації готової продукції, виробленої з давальницької сировини, на території України	
<i>При закупівлі на Україні давальницької сировини іноземним замовником за іноземну валюту</i>	
Митне оформлення готової продукції, виробленої з давальницької сировини, яка реалізується в Україні	
<i>При вивезенні за межі митної території України давальницької сировини з метою використання у виготовленні ютової продукції</i>	
Митне оформлення давальницької сировини, яка вивозиться з метою використання у виробництві готової продукції	
У разі декларування частини давальницької сировини, яка вивозиться з метою взаєморозрахунків з іноземним виконавцем за вироблення готової продукції	
При вивезенні давальницької сировини, яке передбачає продаж готової продукції за межами митної території України	
Митне оформлення готової продукції, яка ввозиться в Україну	

3. Директор музею національного мистецтва м. Житомира вивіз за межі України з метою проведення виставки в м. Берлін 97 предметів, що мають художню цінність загальною вартістю 43 700 грн. під зобов'язання про зворотне ввезення. Але в потрібний термін визначеним органом на митну територію було повернено лише 61 предмет загальною вартістю 32 230 грн. Як пояснив директор музею, решту предметів було втрачено під час виставки з невідомих йому причин. Яке рішення повинні прийняти працівники митниці?

Методичні вказівки:

Детально проаналізуйте умови угоди про вивезення предметів за межі України і зобов'язання про їх повернення.

Визначте, чи були вони чітко визначені та виконані.

Переконайтеся, що угода між музеєм та органом, що контролює митний ввіз та вивіз, відповідає всім вимогам законодавства та міжнародним стандартам.

Взаємодійте з відповідними митними та культурними органами для вирішення ситуації та врегулювання всіх питань щодо повернення невивезених предметів.

Чи даний випадок митним чи він відноситься до кримінальної відповідальності?

Тема 1.8. Характеристика системи митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України

Мета вивчення теми: вивчити характеристики митного контролю та специфіку митного оформлення товарів та транспортних засобів; знати технологічні схеми митного контролю та особливості здійснення ветеринарного, карантинного, екологічного, радіологічного, санітарно-епідеміологічного та гомологічного контролю; дослідити питання визначення відповідальності за порушення митних правил.

Резюме за темою

Митний контроль - це сукупність заходів, що вживають митні органи України з метою забезпечення виконання законодавства країни в галузі митниці та міжнародних договорів, на які зобов'язана країна. Його мета полягає в контролі за виконанням цих норм митними органами.

Існує можливість класифікації дій митних органів у сфері митного контролю. Залежно від об'єкта контролю можна виділити:

митний контроль товарів;

митний контроль транспортних засобів міжнародних перевезень.

Залежно від напрямку руху товарів розрізняються:

митний контроль товарів, що ввозяться на територію Митного союзу;

митний контроль товарів, що вивозяться з території Митного союзу.

За часом проведення митного контролю виділяються:

попередній контроль (перед ввезенням товарів на митну територію);

поточний контроль (проводиться після ввезення товарів і транспортних засобів міжнародних перевезень і до їх випуску);

подальший контроль (проводиться після вилучення товарів з під митного контролю).

Митному контролю підлягають усі товари, що перетинають митний кордон України. Він включає проведення мінімуму митних процедур, необхідних для дотримання законодавчих норм у галузі митниці та тарифів.

Об'єктами митного контролю є (рис 8.1)

8.1. Об'єкти митного контролю [6]

Деякі види продукції підлягають *спеціальному контролю*. Під час здійснення експортно-імпорتنих операцій суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, крім митного контролю, повинен пройти спеціальні види прикордонного контролю, такі як ветеринарний, карантинний, екологічний, радіологічний, санітарно-епідеміологічний та гомологаційний (перелік визначається в залежності від виду товару).

Контрабанда - це незаконне переміщення товарів чи предметів через митний кордон з метою ухилення від сплати мита, податків або порушення інших митних та податкових правил. Це порушення міжнародного та внутрішньодержавного законодавства, яке може мати серйозні правові наслідки для осіб, які здійснюють такі дії. Боротьба з контрабандою є важливим завданням для митниці та правоохоронних органів, оскільки це впливає на фінансову стійкість країни та порушує рівні умови конкуренції на ринку. Для запобігання контрабанді розвиваються та вдосконалюються митні процедури, впроваджуються сучасні технології контролю, співпрацюється з іншими країнами та залучаються різноманітні правові та адміністративні заходи.

Питання для самоконтролю

1. Які основні етапи проходження товарів через митний контроль на кордоні України?

2. Які види контролю застосовуються до товарів, що ввозяться на територію України через митний кордон?
3. Як визначається, чи потребує товар спеціального контролю на митниці України?
4. Що включає в себе ветеринарний контроль при ввезенні товарів через митний кордон?
5. Які аспекти охорони навколишнього середовища перевіряються під час екологічного контролю товарів на кордоні?
6. Які міжнародні стандарти використовуються для радіологічного контролю товарів на митниці України?
7. Як проводиться карантинний контроль та чому він важливий для митного контролю?
8. Що охоплює санітарно-епідеміологічний контроль під час переміщення товарів через кордон?
9. Які основні вимоги до транспортних засобів, які перевозять товари через митний кордон України?
10. Як митна служба України співпрацює з іншими країнами для забезпечення ефективного митного контролю товарів та транспортних засобів?

Практична завдання для самостійного розв'язання

1. Розв'язати задачу. Митний орган здійснює митне оформлення партії чаю, що ввозиться з Великобританії (код товару за ТН ЗЕД— 0902 20 000 0). Митна вартість партії чаю дорівнює 10 000 дол. США.

Декларант представив сертифікат про походження товару, в якому країною походження товару визначена Великобританія. Необхідно розрахувати мито ввезеної партії чаю.

Методичні вказівки до розв'язання:

Базова ставка 5 %. Оскільки Великобританія входить у число країн, у торговельних відносинах з якими Україною застосовує режим найбільшого сприяння, то при розрахунку мита буде застосовуватися базова ставка 5 %.

Митний режим найбільшого сприяння" - це спеціальний митний режим, що передбачає спрощені процедури і умови для переміщення товарів через митний кордон з метою забезпечення максимальної підтримки та сприяння міжнародній торгівлі. Його основна мета - стимулювання та полегшення зовнішньоекономічної діяльності, залучення інвестицій та розвиток експортно-імпорتنних відносин.

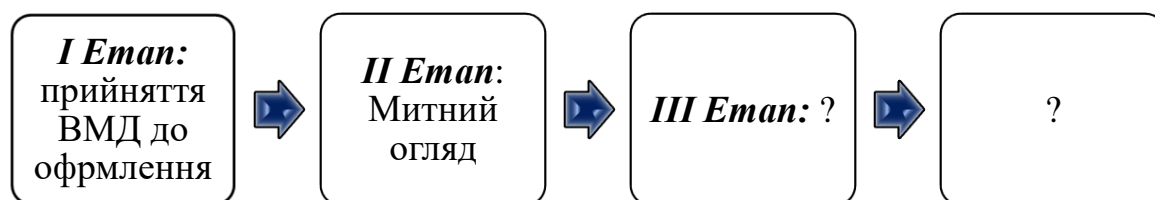
Таким чином, базова ставка 1 ТОВ дол. США $5/100 = 500$ дол. США.

У разі, якщо б сертифікат про походження товару не було представлено, мито розраховувалося би за максимальною ставкою, тобто

$5\% \cdot 2 = 10\%$.

У цьому випадку вона становитиме $10\,000$ дол. США $\cdot 10/100 = 1\,000$ дол. США.

2. Відповідно до загальної технології митного оформлення товарів доповніть схему:

Методичні вказівки до виконання:

Митне оформлення — виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Для виконання цього завдання пропонуємо скористатися наступними посиланнями:

Як проходить митне оформлення товарів https://export.gov.ua/4-iaak_prokhodit_mitne_oformlennia_tovariv

Про затвердження Правил митного оформлення транспортних засобів, номерних вузлів та агрегатів, що переміщуються через митний кордон України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0516-99#Text>

3. Уявіть, що Ви - начальник митного пункту на міжнародному кордоні. Під час митного огляду вантажного транспорту ви помітили підозрілу ситуацію. Вантажний автомобіль, який в'їхав в країну зі сусідньої держави, заявлений як перевезення продуктів харчування, виглядає дуже нестандартно. Водій поводить себе нервово та відмовляється представити документи, пов'язані з вантажем.

Здійснивши додатковий огляд, Ви виявили, що під шаром харчових продуктів насправді приховані електронні пристрої, які не були задекларовані при митному контролі. Крім того, на основі отриманої інформації Ви дізналися, що ці пристрої відомі як підроблені копії відомих брендів і їх ввезення без дозволу порушує митні та авторські права.

Методичні вказівки: Для розв'язання проблеми доцільно прийняти рішення щодо затримки вантажу та подальшого розслідування ситуації. Організувати комунікацію з правоохоронними органами та представниками митного нагляду для проведення розслідування. Здійснити процедуру інвентаризації та оцінки виявленого товару, враховуючи митну вартість та можливі наслідки для митної служби. Вжити відповідних заходів щодо виявленого порушення, включаючи складання протоколу та застосування адміністративних та правових заходів відповідно до чинного законодавства. Розробити стратегію попередження подібних випадків у майбутньому та посилити митний контроль на кордоні для запобігання контрабанді.

При виконанні завдання пропонуємо скористатися наступними посиланнями:

Кримінальний Кодекс України: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Митний кодекс України: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 року № 8 «Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил»: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-05>

Тема 1.9. Товарна номенклатура та визначення країни походження в системі митного регулювання

Мета вивчення теми: дослідити важливість процесу визначення країни походження; ознайомитися з Конвенціями щодо визначення країни походження та особливостями регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження; дослідити особливості товарної номенклатури.

Резюме за темою

Універсальні принципи визначення країни походження товарів закріплені в Кіотській конвенції, яка є багатостороннім міжнародним документом. У спеціальному додатку «Походження товарів» до Кіотської конвенції встановлено три критерії для визначення країни походження.

1. Критерій переробки товарів. Цей критерій вказує, що переробка товару вважається достатньою, якщо в результаті переробки товару відбувається зміна його положення в товарній класифікації. Іншими словами, якщо товар переходить з однієї товарної позиції митного тарифу в іншу, то його вважають новим товаром, походження якого визначається країною, де відбулася переробка.

2. Критерій процентного вмісту (або правило адвалорної частки). Цей критерій встановлює максимально допустимий відсоток іноземних матеріалів і компонентів у кінцевій вартості готового товару.

3. Критерій встановлення переліку товарів, щодо яких країною походження вважається та держава, де товар був повністю вироблений. До таких товарів відносяться різні види продукції, яка була вироблена повністю на території відповідної країни.

Товарна номенклатура представляє собою перелік найменувань товарів, що використовуються митними службами та учасниками зовнішньоекономічної діяльності у своїй професійній діяльності. Цей термін важливий, оскільки «товар» є ключовим поняттям у системі митного регулювання зовнішньоекономічних операцій. Товар є об'єктом будь-якої

зовнішньоторговельної угоди, яка підлягає реєстрації митними органами. У минулому, режим та процедури пропуску товарів визначалися за суб'єктом угоди, але зараз головним критерієм є сам товар як об'єкт угоди. Це викликало розробку Товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності (ТН ЗЕД).

Стандартна міжнародна торговельна класифікація ООН (СМТК ООН). СМТК була представлена Статистичною комісією ООН.

З 1 січня 1988 року стартувала дія Гармонізованої системи опису та кодування товарів (ГС), яка зараз є основою для понад 100% міжнародної торгівлі. Цей класифікатор товарів має різноманітні застосування і використовується для систематизації товарів, які обмінюються на міжнародних ринках. Україна, виконуючи указ Президента від 17 травня 2002 року № 466/2002 «Про приєднання до Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів», приєдналася до цієї конвенції.

Гармонізована система (ГС) - багатоцільова товарна номенклатура, що відповідає потребам митних органів, статистичних служб, комерційної діяльності, необхідності забезпечення порівнянності національних статистичних даних про торгівлю і більш тісної ув'язки зовнішньоторговельної і виробничої статистики різних держав.

Структура кодового позначення - шестирозрядна, шостий і восьмий розряд можуть використовуватися країнами в національних цілях.

ГС має шість ступенів класифікації: розділи - 21; групи - 99; підгрупи - 33; товарні позиції - 1241; підпозиції - 3553; субпідпозиції - 5019.

Класифікаційна схема ГС представлена на рис. 9.1.

Таблиця 9.1.

Класифікаційна схема Гармонізованої системи опису й кодування товарів

<i>Найменування розділів</i>	<i>Кількість</i>		
	<i>груп (коди)</i>	<i>Позицій</i>	<i>субпозицій</i>
1	2	3	4
1. Живі тварини й продукція тваринництва	5(01-05)	14	194
2. Продукти рослинного походження	9(06-14)	790	270
3. Жири й масла тваринного або рослинного походження; продукти їхнього розщеплення; приготовлені харчові жири; воски тваринного або рослинного походження	1(15)	22	53
4. Продукти харчосмакової промисловості; алкогольні й безалкогольні напої; тютюн і штучні замітники тютюну	9(16-24)	56	181
5. Мінеральні продукти	3(25-27)	67	151
6. Продукція хімічної й суміжної галузей промисловості	11(28-38)	176	759
7. Пластмаси й вироби з них; каучук і гумові вироби	2(39-40)	43	189

Продовження таблиці 9.1.

1	2	3	4
8. Шкіряна сировина; шкіра; хутро; пушно-хутряна сировина; виробу з них; шорно-сідельні вироби й упряж; дорожні приналежності; сумки й аналогічні товари; виробу з кишок	3(41-43)	21	74
9. Деревина й вироби з неї; деревне вугілля; пробка й вироби з неї; виробу із соломи, оліфи й інших матеріалів для плетива; кошики й інші плетені вироби	3(44-46)	27	74
10. Паперова маса з деревини або інших целюлозно-волокнистих матеріалів; паперова й картонна макулатура; папір, картон і вироби з них	3(47-49)	41	149
11. Текстиль і текстильні вироби	14(50-63)	149	809
12. Взуття, головні убори, парасолі, тростини, хлисти і їхні частини; оброблені пір'я й вироби з них; штучні квіти; вироби з волосся	4(64-67)	20	55
13. Вироби з каменю, гіпсу, алебастру, цементу, азбесту, слюди або аналогічних матеріалів; керамічні вироби; скло й вироби з нього	3(68-70)	49	138
14. Перли натуральні або культивовані, напівкоштовні й дорогоцінні камені, дорогоцінні метали, неблагородні метали, плаковані дорогоцінні метали й вироби з них; біжутерія й монети	1(71)	18	52
15. Чорні й кольорові метали й вироби з них	11(72-76, 78-83)	157	587
16. Машини, устаткування й механічні пристосування, електроустаткування й їхні частини; звукозаписна й відтворююча апаратури; відеоапаратури, їхні частини й приналежності	2(84-85)	133	762
17. Засоби наземного, повітряного, космічного, водного транспорту, устаткування й частини для них	4(86-89)	38	132
18. Прилади й апарати оптичні, фотографічні й кінематографічні, вимірювальні, контрольні, прецизійні, медико-хірургічні інструменти й апарати; годинники; музичні інструменти, їхні частини й приналежності	3(90-92)	56	230
19. Зброя й боєприпаси; їхні частини й приналежності	1 (93)	7	17
20. Різні готові вироби	3(94-96)	32	131
21. Твори мистецтва, предмети для колекціонування й антикваріат	1(97)	6	7
Разом:	96	1241	5019

Питання для самоконтролю

1. Які основні принципи формування товарної номенклатури в системі митного регулювання?
2. Які документи використовуються для визначення країни походження товарів в митному оформленні?
3. Які критерії визначають країну походження товару в контексті міжнародних торговельних угод?
4. Чому важливо правильно визначати країну походження товару для митного оформлення?
5. Які міжнародні стандарти використовуються для визначення країни походження товарів в митному регулюванні?
6. Які можуть бути наслідки неправильного визначення країни походження товару для митного оформлення?
7. Які інструменти використовуються для перевірки достовірності інформації про країну походження товару в митному контролі?
8. Як визначається країна походження товару у випадку, коли він був виготовлений з використанням матеріалів з різних країн?
9. Як впливає країна походження товару на вартість мита та інші митні платежі?
10. Які фактори можуть впливати на зміну країни походження товару в митному оформленні?

Практична завдання для самостійного розв'язання

1. Розгляньте ситуацію та надайте ґрунтовну відповідь. На Різдво пан Остап Коломонів замов для своєї дружини подарунок на закордонному сайті, вартість якого становило 180 євро. Подарунок надходить поштовою відправкою. Проте, нажаль, пан Остап не звернув увагу, що з 01.01.2019 впроваджено митне оподаткування товарів, що переміщуються у міжнародних поштових відправленнях. Розрахуйте суму митних платежів для Володимира Михайловича.

Методичні вказівки. При розв'язуванні ситуаційної вправи рекомендуємо скористатися наступними посиланнями:

Митний Кодекс України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

Пропуск та оподаткування товарів, які ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України: https://zk.customs.gov.ua/Bil_she_pro_peremishchennia_tovariv_hromadianamy

Відповідно до закону Товари (крім підакцизних), що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових, міжнародних експрес-відправленнях, сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 150 євро,

але не перевищує еквівалента 10000 євро, або переміщуються (пересилаються) без дотримання умов, передбачених ч. 5 ст. 374 Митного Кодексу України, підлягають письмовому декларуванню в порядку, установленому для громадян, й оподатковуються ввізним митом за ставкою 10% і ПДВ — за ставкою 20%.

Базою оподаткування для таких товарів є частина їх сумарної фактурної вартості, що перевищує еквівалент 150 євро.

У цьому випадку розрахунок суми митних платежів здійснюється наступним чином.

Розрахунок суми мита в разі застосування адвалорних ставок мита (у відсотках до частини фактурної вартості товарів, що перевищує їх неоподатковуваний розмір), здійснюється за формулою:

$$C_m = (ЧФВ \cdot C_t) : 100\%, \quad \text{де:}$$

C_m - сума мита;

$ЧФВ$ - частина фактурної вартості товарів, що перевищує неоподатковуваний розмір (у грн);

C_t - ставка мита, установлена у відсотках від фактурної вартості товару, що дорівнює 10%.

Розрахунок суми податку на додану вартість, нарахованого на частину фактурної вартості товарів (окрім підакцизних товарів), що перевищує неоподатковуваний розмір, здійснюється за такою формулою:

$$C_{пдв} = (ЧФВ + C_m) \cdot C_t : 100\%, \quad \text{де:}$$

$C_{пдв}$ - сума податку на додану вартість;

$ЧФВ$ - частина фактурної вартості товарів, що перевищує неоподатковуваний розмір товарів (у грн);

C_m - сума мита;

C_t - ставка податку на додану вартість.

2. Уявіть, що Ви - керівник міжнародного відділу компанії, яка спеціалізується на експорті імпорту товарів. Ваша компанія веде активну міжнародну торгівлю з різними країнами світу. У зв'язку зі збільшенням обсягів операцій, ви стикаєтеся з питанням оформлення товарної номенклатури при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Сформулюйте основні задачі вашої компанії та напрямки їх вирішення при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Методичні вказівки для вирішення ситуації. Проаналізувати існуючу товарну номенклатуру компанії та виявити можливості для її оптимізації та удосконалення. Визначити ключові принципи та правила класифікації товарів у відповідності з ГС та іншими міжнародними стандартами. Вирішити питання взаємодії з митними органами та іншими регуляторами з метою забезпечення правильного митного оформлення товарів.

При розгляді ситуаційної вправи рекомендуємо використовувати наступні посилання:

Гармонізована система опису та кодування товарів використовується для визначення об'єктів оподаткування в [Законі України від 11.12.91 р. № 1963-XII «Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів»](#) (зі змінами та доповненнями).

Закон України про Митний тариф:
https://ips.ligazakon.net/document/view/T012371Z?ed=2001_04_05

3. Компанія «УКРАВТОДОР» (Україна) на внутрішній митниці оформила вантажну митну декларацію на вивезення майна (залізничні вагони) на компанію «DREAM» (Казахстан) під зобов'язання про зворотне ввезення до 31.10.23.

25.10.23 вагони було ввезено на митну територію України, про що свідчать відмітки митниці на кордоні. Потім майно було використано для власних потреб. При чому на внутрішню митницю про це не повідомили. Чи вбачаються ознаки порушення митних правил у діях компанії «УКРАВТОДОР»?

Методичні вказівки. Для відповіді на ситуаційну вправу рекомендуємо використовувати наступні посилання:

QD Professional: <https://qdpro.com.ua/document/54344>

Митний Кодекс України із змінами і доповненнями:
https://ips.ligazakon.net/document/view/T124495?ed=2021_01_01

При формулюванні відповіді слід посилатися на конкретні статті Митного кодексу України та визначити відповідальність винної особи, якщо це передбачено митним законодавством України.

Тема 1.10. Оцінка митних ризиків під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Мета вивчення теми: розуміти основні аспекти та типів ризиків, що можуть виникати під час міжнародної торгівлі та інших форм зовнішньоекономічної діяльності; дослідити методи та інструменти оцінки ризиків зовнішньоекономічної діяльності, включаючи SWOT-аналіз, PEST-аналіз, матрицю ймовірності та впливу; аналіз причин та наслідків.

Резюме за темою

Під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності, підприємства стикаються з різними митними ризиками, які можуть вплинути на їхню діяльність та фінансову стабільність. Оцінка цих ризиків є ключовим етапом у плануванні та управлінні зовнішньоекономічною діяльністю, оскільки дозволяє підприємствам адаптуватися до змінних умов міжнародного ринку та забезпечує їх конкурентоспроможність.

Перше основне положення полягає у тому, що митні ризики можуть виникати на будь-якому етапі зовнішньоекономічної діяльності, починаючи від оформлення експортно-імпортних операцій і закінчуючи здійсненням митних процедур та митного контролю. Ці ризики можуть бути пов'язані з митними формальностями, тарифними бар'єрами, технічними перешкодами, а також змінами у митному законодавстві країн-партнерів.

Друге основне положення стосується необхідності системного підходу до оцінки митних ризиків, який включає аналіз інформації про товари, країни походження, потенційних постачальників, митні процедури та ризики зв'язані з фінансовими операціями. Здійснення комплексного аналізу дозволяє ідентифікувати потенційні загрози та розробити стратегії для їх управління та мінімізації.

Третє основне положення полягає у важливості впровадження ефективних систем митного контролю та мінімізації ризиків на підприємстві. Це включає в себе застосування сучасних технологій для автоматизації митних процедур, підвищення кваліфікації персоналу, розвиток партнерських відносин з митними органами та регуляторами, а також постійний моніторинг та аналіз митних ризиків для вчасного реагування на зміни у міжнародному середовищі.

SWOT-аналіз є потужним інструментом для оцінки митних ризиків для підприємства, оскільки дозволяє систематизувати й аналізувати його сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози, що виникають у зовнішньому середовищі. *SWOT-аналіз* дозволяє підприємству усвідомити свої сильні та слабкі сторони, визначити потенційні можливості та загрози в митній сфері, та розробити стратегії для максимізації переваг та мінімізації ризиків.

PEST-аналіз є корисним інструментом для оцінки митних ризиків, оскільки дозволяє систематизувати та аналізувати політичні, економічні, соціокультурні та технологічні чинники, які можуть впливати на зовнішньоекономічну діяльність підприємства.

Матриця ймовірності є ефективним інструментом для оцінки митних ризиків, оскільки дозволяє систематизувати та аналізувати різні сценарії та їхній потенційний вплив на зовнішньоекономічну діяльність підприємства.

Питання для самоконтролю

1. Які фактори впливають на митні ризики під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності?
2. Як оцінюються митні ризики при ввезенні товарів на територію країни?
3. Які стратегії можуть бути використані для зменшення митних ризиків під час експорту товарів?
4. Які аспекти митного регулювання можуть впливати на митні ризики?
5. Які види митного контролю використовуються для оцінки митних ризиків?

6. Які можливі наслідки порушень митних правил для підприємства?
7. Які критерії визначення товарної номенклатури впливають на митні ризики?
8. Які документи та інформація використовуються для оцінки митних ризиків?
9. Які методи використовуються для прогнозування митних ризиків?
10. Як оцінюються фінансові аспекти митних ризиків під час зовнішньоекономічної діяльності?

Практична завдання для самостійного розв'язання

1. Провести SWOT-аналіз для оцінки митних ризиків підприємства (на власний вибір) у контексті зовнішньоекономічної діяльності.

Методичні вказівки: Для виконання завдання рекомендуємо скласти список сильних сторін підприємства щодо митного контролю та зовнішньоекономічних операцій. Визначити слабкі сторони, які можуть впливати на ефективність митного контролю та зовнішньоекономічних операцій. Зазначити можливості, які можуть бути використані для поліпшення митного контролю та розширення зовнішньоекономічної діяльності. Виявити потенційні загрози та ризики, пов'язані з митними обмеженнями або змінами в міжнародному законодавстві. Після завершення аналізу скласти стратегічний план дій для мінімізації виявлених ризиків та максимізації можливостей у митній сфері.

При виконанні запропонованого завдання рекомендуємо ознайомитися з інформацією за наступними посиланнями:

Що таке SWOT-аналіз: <https://business.diia.gov.ua/handbook/marketing/so-take-swot-analiz>

Що таке SWOT аналіз та як його коректно проводити: <https://www.ba.in.ua/2023/06/30/shho-take-swot-analiz-ta-yak-jogo-korrektno-provodyty/>

SWOT — важливий аналіз в бізнесі: <https://online.novaposhta.education/blog/swot-vazhlij-analiz-v-biznesi>

3. Провести PEST-аналіз для оцінки митних ризиків компанії (на власний вибір) у контексті митних ризиків зовнішньоекономічної діяльності.

Методичні вказівки. Дослідити поточну політичну ситуацію у країнах, з якими взаємодіє компанія, особливо у зв'язку з митним законодавством та торговельними угодами. Оцінити вплив економічної стабільності або нестабільності у світі на митні ризики. Проаналізувати коливання валютних курсів та їхній вплив на митні витрати та вартість товарів. Оцінити вплив соціальних та культурних чинників на сприйняття митних обмежень та правил. Визначити можливості застосування цифрових інструментів та розумних технологій у митній сфері для зменшення ризиків («єдине вікно» та ін). Після

проведення аналізу доцільно розробити стратегічний план дій для ефективного управління митними ризиками та мінімізації негативних впливів на зовнішньоекономічну діяльність компанії.

Для виконання ситуаційного завдання рекомендуємо використовувати наступні посилання:

Що таке PEST-аналіз: <https://business.dii.gov.ua/handbook/marketing/so-take-pest-analiz>

PEST-аналіз: шаблон оцінки зовнішнього середовища: <https://www.youtube.com/watch?v=k-LqWp8Yat0>

PEST-аналіз: вивчення зовнішнього середовища: <https://fractus.com.ua/uk/blog/pest-analiz-vivchennya-zovnishnogo-seredovishha/>

4. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Важливою складовою самостійної роботи здобувачів є організація індивідуальної роботи з дисципліни «Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності». Характеристикою індивідуальної роботи є здатність здобувача самостійно вирішувати завдання. Цей вид роботи дозволяє здобувачам розвивати навички самоорганізації, аналітичного мислення та дослідницької роботи.

Кожен здобувач обирає тему своєї наукової роботи за встановленим порядковим номером у журналі. Здобувач має можливість також пропонувати власну наукову тему для індивідуальної роботи, попередньо погодившись її з викладачем.

Під час виконання індивідуальної роботи здобувач готує наукову доповідь на обрану тему з дисципліни «Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності» (обсяг 10-15 сторінок), за яку може отримати до 5 балів згідно робочої програми.

Крім того, студент також готує презентацію, яка супроводжує наукову доповідь і містить основні положення доповіді для наочного уявлення її змісту.

Для підготовки презентації рекомендуємо скористатися наступними посиланнями:

Створення презентації в PowerPoint:

<https://www.youtube.com/watch?v=yJCK847TRpQ>

Як створити презентацію в Canva. Її відмінності від PowerPoint:

<https://www.youtube.com/watch?v=WXGxNss57aA>

Google Презентації:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.google.android.apps.docs.editors.slides&hl=uk>

Кількість слайдів повинна адекватно відповідати змісту і тривалості виступу (для 5-хвилинного виступу рекомендується використовувати не більш ніж 10 слайдів). На першому і на останньому слайдах має бути представлена наступна інформація:

емблема університету, назва кафедри

тема виступу;

ім'я та прізвище доповідача (повністю);

номер групи, в якій навчається студент;

назва навчальної дисципліни;

ініціали та прізвище викладача

Під час оцінювання презентації беруться до уваги такі аспекти:

здатність чітко та лаконічно викласти суть та результати проведених досліджень, використовуючи послідовну структуру презентації;

вміння аргументувати свої пропозиції та думки, представляючи їх відповідно до змісту презентації;

загальний рівень підготовки здобувача, включаючи рівень засвоєння теоретичного матеріалу та його вміння його застосування;

оцінка загальної культури презентації, включаючи володіння здобувачем навичок публічного виступу, використання візуальних засобів та дотримання етикету під час презентації.

Для визначення загальної оцінки презентації проводиться аналіз кожного з цих аспектів з метою встановлення якості та ефективності виступу студента. Презентація оцінюється до 5 балів.

Індивідуальна робота в цілому оцінюється максимально в 10 балів.

Тематика індивідуальної роботи з дисципліни «Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності»

1. Аналіз ефективності митних процедур у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
2. Вплив міжнародних торговельних угод на митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
3. Сучасні тенденції в митному регулюванні та їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність.
4. Роль митного регулювання у захисті національних економічних інтересів.
5. Механізми митного контролю та його вплив на зовнішньоекономічну діяльність підприємства.
6. Оптимізація митних платежів у зовнішньоекономічній діяльності.
7. Використання митних преференційних режимів у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
8. Аналіз впливу митних ризиків на зовнішньоекономічну діяльність підприємства.
9. Інноваційні підходи до митного регулювання у контексті зовнішньоекономічної діяльності.
10. Правове регулювання митних відносин у зовнішньоекономічній діяльності.
11. Головні напрями діяльності митної служби України в сфері ЗЕД.
12. Співвідношення економічної, зовнішньоекономічної та митної політики України.
13. Поняття митної політики України та її основні напрями.
14. Місце тарифного та нетарифного регулювання в митній політиці держави.
15. Державний протекціонізм і вільна торгівля в митній політиці.
16. Класифікація рівнів функціонування системи митно-тарифного регулювання ЗЕД.
17. Економічна роль та функції митного тарифу.
18. Вплив митного тарифу на становище національних споживача і виробника та на доходи держави.
19. Аналіз економічних втрати країни від запровадження тарифного захисту.

20. Характеристика методів непрямой оцінки товарів при визначенні митної вартості товарів.
21. Види порушень митних правил та відповідальність за них.
22. Особливості митного контролю при переміщенні фізичних осіб через кордон.
23. Специфіка митного оподаткування предметів, що переміщуються фізичними особами через митний кордон.
24. Декларування вантажів. Митні документи та порядок їх оформлення.
25. Товарна номенклатура, класифікація та кодування товарів.
26. Всесвітня митна організація як спеціалізований суб'єкт регулювання митно-правових відносин на міжнародному рівні.
27. Огляд та аналіз процедур митного контролю для товарів, що ввозяться на територію України.
28. Порівняльний аналіз системи митного контролю для різних видів транспортних засобів у міжнародній торгівлі.
29. Роль технологій у вдосконаленні системи митного контролю на митних кордонах України.
30. Оцінка ефективності процедур митного контролю для товарів з різних країн-партнерів України.
31. Вплив міжнародних договорів та угод на систему митного контролю товарів та транспортних засобів в Україні.
32. Інноваційні підходи до вдосконалення системи митного контролю в контексті збільшення обсягів зовнішньої торгівлі України.
33. Аналіз поточних викликів та проблем у системі митного контролю та можливі шляхи їх вирішення.
34. Правове регулювання процедур митного контролю товарів та транспортних засобів в Україні.
35. Роль митних брокерів у здійсненні митного контролю та їхній вплив на ефективність процедур.
36. Інтернаціоналізація митного контролю: вплив міжнародних стандартів та практик на систему митного контролю України.
37. Аналіз основних аспектів митного регулювання в контексті зовнішньоекономічної діяльності.
38. Оцінка впливу міжнародних торговельних угод на митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
39. Порівняльний аналіз митних режимів та їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність.
40. Роль митних пільг та преференцій у зовнішньоекономічній діяльності підприємств.
41. Сучасні тенденції та інновації в митному регулюванні зовнішньоекономічної діяльності.
42. Використання митних інструментів для захисту національних економічних інтересів.

43. Правове регулювання митних відносин у зовнішньоекономічній діяльності.

44. Міжнародний досвід та кращі практики у сфері митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

45. Оцінка митних ризиків та їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність підприємств.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Айрапетов. М. Тарифні та нетарифні бар'єри у міжнародній торгівлі. 2023. URL: <https://www.bca.education/tarifni-ta-netarifni-baryeri-u-mizhnarodnij-torgivli-bl/>
2. Баранов С.О. Митне право України : навчально-методичний посібник. Одеса, 2017. 375с.
3. Бережнюк І.Г., Несторишен І.В. Митно-тарифне регулювання: міжнародний досвід та вітчизняна практика. *Customs security*, 2021, № 3, р.10-20. DOI: <https://doi.org/10.33244/2617-5959.3.2019.10-20>
4. Величко К Ю., Баламут Г.С. Міжнародна економіка. Практикум: навчальний посібник. Х.: ДБТУ, 2023. 108с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/41882>
5. Величко К.Ю., Зосимова Ж.С., Печенка О.І. Митне регулювання та експертиза ЗЕД: конспект лекцій. Х.: ТОВ «Видавництво «Форт», 2017.120с.
6. Величко К.Ю., Козуб В.О., Носач Л.Л., Чернишова Л.О., Печенка О.І. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Харків: Видавництво «Форт», 2017. 222с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/11329>
7. Величко К.Ю., Носач Л.Л., Печенка О.І. Особливості митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах євроінтеграційного спрямування. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2019. Вип. 1(29). С.109-122. URL <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/231>
8. Величко К.Ю., Печенка О.І. Міжнародна торгівля: конспект лекцій ХДУХТ, Харків 2018., 193с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/11331/1/konsp_lektsiyi_mizhnarodna_torhivlya_2018.pdf
9. Вдовіна, Г.В. Митна політика України в умовах глобалізації. *Вісник соціально-економічних досліджень*. ОНЕУ, Одеса. 2019 .№ 2-3 (70-71). С.130–144.
10. Войцещук А. Д. Митний простір України : глобальні виклики та ризики : монографія. Тернопіль : ТНЕУ. 2018. 438с.
11. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.
12. Герчаківський С.Д. Митна справа: навч. посіб. Тернопіль: Вектор, 2020. 316 с.
13. Гіжевський В.К., Бабенко В.В. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: історія і сучасність. *Вчені записки Університету «КРОК»*, (4(56), 2019. 34–40. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-56-34-40>
14. Головка М. П., Сорокіна С.В. Митний контроль за переміщенням фізичних осіб через митний кордон України : навч. посіб. Х. : ХДУХТ, 2012. 131с.

15. Годяк А.І., Ілюшик О.М., Павлович-Сенета Я.П. Митне право України : навч. посібн. Львів : СПОЛОМ, 2017. 308с.

16. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

17. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/>

18. Дзюбинський, А., Дзюбинська, О., Шегинський, О. Митна політика в умовах воєнного стану. *Товарознавчий вісник*, 1(16), 2023. С. 98-104. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2023-17-8>

19. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 116.04.91р. № 959-12 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

20. Іванов С. Принципи державної митної політики в Україні: поняття, зміст і критерії класифікації. *Підприємництво, господарство і право*. №10. 2018, С.179-185.

21. Іщук Ю. А., Михайленко А. М. Митно-тарифна політика як ключовий компонент зовнішньоекономічної стратегії держави. *Бізнес Інформ*. 2023. №11. С. 12–17. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-11-12-17>

22. Коментар з питань імплементації угоди про партнерство і співробітництво між Україною та європейським співробітництвом URL: https://web.archive.org/web/20061120204532/http://www.delukr.ec.europa.eu/en/Dat a/what_is-ukr.pdf

23. Кормич Б.А., Коваль Н.О. Митне право: навчально-метод. посібн. Одеса : Фенікс, 2021. 132с.

24. Козуб В.О., Печенка О.І. Організація зовнішньоекономічних угод: курс лекцій. Х. : ХДУХТ, 2019. 206с.

25. Кот О.В., Величко К.Ю., Носач Л.Л., Печенка О.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: конспект лекцій. ХДУХТ, Харків. 2018. 320с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/11330>

26. Кулініч О.А., Гребенюк Я.О. Особливості функціонування митної системи України в сучасних умовах. *Socially competent management of corporations in a behavioral economy: Collection of scientific papers*. European institute of further education, Podhájska, 24-25.11.2021. Chapter III. P. 259-260.

27. Кулініч О.А., Білоус Г.Г. Виклики системі митного регулювання ЗЕД України. *Фінансова архітектура та сценарії конкурентних моделей розвитку*. Міжнародна науково-практична конференція (17 листопада 2023 року, Україна, м. Харків). Харків: ДБТУ, 2023. С.290-293.

28. Кулініч О.А., Гром А.Р. Рівні макроекономічної стабілізаційної політики. *Сучасне управління організаціями: концепції, цифрові трансформації, моделі інноваційного розвитку*: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (20 листопада 2023 року, Україна, м. Харків). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. С.354-358.

29. Кулініч О.А., Федоренко Н.М. Міжнародний бізнес: конспект лекцій у структурно-логічних схемах Ч. 1. Х.: ХДУХТ, 2020. 60с.

30. Леванда В.П., Соколова Н.А. Методичні рекомендації з дидактичним забезпеченням до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Митні операції». Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 25с.

31. Митний Кодекс України зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

32. Мороз С. Е., Калашник О. В., Пихтіна Н. В. Митна політика як інструмент регулювання зовнішньої торгівлі. *Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів* : зб. матеріали X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 24 березня 2023 р.). Полтава : ПУЕТ, 2023. С.253–255.

33. Прокопенко В. В. Виконання митних формальностей при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту : монографія. Дніпро : Ун-т митної справи та фінансів. 2018. 336с.

34. Резнік Н., Боровик Т. Митна справа та митна політика держави. *Молодий вчений*, 9 (109).2022. С.162-165. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-9-109-34>

35. Розвиток митної політики України в контексті реалізації економічної функції держави : монографія / Гребельник О.П., Пашко П.В., Шевчук С.В., Сушкова О.Є. та ін.; за ред. д.е.н., проф. О.П. Гребельника. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 266с.

36. Сучасний стан та перспективи розвитку митних правовідносин в Україні : колект. монографія. Дніпро. Ун-т митної справи : Гельветика, 2018. 272с.

37. Ушакова Н.Г., Кулініч О.А., Помінова І.І. Теорія та практика зовнішньої торгівлі: конспект лекцій. Ч. 2. Організаційні аспекти сучасної зовнішньої торгівлі. Х. : Монограф, 2021. 92с.

38. Чернишова Л.О., Козуб В. О., Носач Л. Л., Величко К. Ю., Печенка О. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: практикум: навч. посібник. Харків: Форт, 2017. 238с.

39. *Угоди між Україною та ЄС*: <https://web.archive.org/web/20080922003103/http://www.delukr.ec.europa.eu/page341.html>

40. Шевчук Л. Митне право: практикум. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 56 с.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ.....	6
2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ.....	10
3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ.....	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	11
Тема 1.1. Становлення та розвиток митного регулювання в Україні.....	11
Тема 1.2. Інтегрування митної системи України до світової системи господарювання.....	15
Тема 1.3. Особливості митного регулювання експортно-імпортних операцій в Україні.....	19
Тема 1.4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: поняття, види та форми реалізації.....	22
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	27
Тема 1.5. Митна вартість товарів в системі митно-тарифного регулювання ЗЕД.....	27
Тема 1.6. Роль та місце митних платежів у системі зовнішньоекономічної діяльності.....	30
Тема 1.7. Характеристики процедур митного оформлення та подання декларацій.....	32
Тема 1.8. Характеристика системи митного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.....	41
Тема 1.9. Товарна номенклатура та визначення країни походження в системі митного регулювання.....	45
Тема 1.10. Оцінка митних ризиків під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств.....	50
3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ.....	54
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	58

Навчальне видання

МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки для
самостійного вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
ОПП Міжнародна економіка

Укладачі:

ВЕЛИЧКО Катерина Юріївна
АНДРОСОВА Тетяна Василівна
КУЛІНІЧ Оксана Андріївна

Підписано до друку 22.05.2024 р.
Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond
Умовн. друк. арк. – 5.037
Наклад –.
Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44